Uredništvo in upravništvo Glasila je v Chicagi, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljatve, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina za Zdr. Države in Canado je $1.00, za inozemstvo $1.50.

GLASILO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izhaja vsaki teden v petek. — Cirkulacija je dosegla nad osem tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državah, Canadi in stari domovini.

Cene za oglase po pogodbi. Enostopna 10 point vrsta 8 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR V. CHICAGO, ILL., 1. MARCA (MARCH) 1912. ŠTEV.—NUMBER 6.

Brezposelnost.

Strašna in grozna je ta beseda za vsakega, ki bi rad delal in kateremu nihče noče dati dela. Ta beseda je pa zaeno obtožba proti družabni organizaciji, ki uravnava življenska pota ljudi od zibeli do groba in jemlje posameznim ljudem temeljno pravico — pravico do obstanka.

Mi se zavedamo, da zlo izhaja iz družabne organizacije in da so govorniki te strašne družabne organizacije oni ljudje, ki imajo vedno polna usta o osebni svobodi.

Ako danes sodniki odločajo na podlagi obstoječih zakonov v korist delavcem in pri utemeljitvi svoje obsodbe govorijo o svobodni delavski pogodbi, tedaj vedo, da ta svoboda sploh ne ekzistira nikjer. Delavec je vendar prisiljen prodati svojo delavno moč, ako hoče živeti. Kdor pa mora prodati svojo delavno moč, ako hoče živeti, pa vendar ne more sklepati pogodbe svobodno po svoji volji.

Delavec navadno nima pravice določati, koliko časa mora delodajalec obdržati delavca v delu. On nima pravice določati visokost plače in delovnika. Unijski delavci so priborili nekaj pravic, ki so pa le toliko časa v veljavi, dokler se zljubi delodajalcem. Do danes še nismo čitali, da bi ktero sodišče prisililo podjetnike spolnjevati pogodbo, katero so sklenili z unijskimi delavci, ako so jo prelomili. Pač pa smo čitali že večkrat, da so podjetniki izprli že tisoče in tisoče unijskih delavcev, da bi jih vpregli v staro sužnost. Pri izprtjih so bile večkrat prizadete stroke, ki niso imele niti najmanjšega stika s sporom, ki je nastal med podjetniki in delavci ene stroke.

Delavec je vsled današnje družabne organizacije oropan človeškega dostojanstva. Potisnili so ga na stopinjo blaga, ki je podvrženo na trgu jeklenemu gospodarskemu zakonu — ponudbi in potrebi. S tem je delavec zgubil svojo osebno svobodo, zgubil je dostojanstvo kot človek.

Ako na trgu potrebujejo mnogo železa in jekla, tedaj tudi potrebujejo mnogo delavskih sil za proizvodnjo tega produkta. Kakor hitro pa poneha potreba po železu in jeklu, zapro podjetniki plavže, koksovne in rudnike. S tem se skrči tudi promet na železnicah in na vodi. Nakrat imamo tisoče delavcev na cesti brez zaslužka. Ker ti tisoči ne zaslužijo nič, so varčni v svojih izdatkih; dostikrat pa tudi nimajo centa v žepu, ko jim naznanijo kapitalisti, da ne potrebujejo njih delavne moči. Raditega tudi opažamo, če nastane brezposelnost v eni industriji, da se brezposelnost kmalu razširi na druge industrije. Delavec, ki bi kupil že zdavnej nove čevlje, ako bi delal, krpa stare in jih nosi, dokler ne razpadejo skoraj popolnoma. Isto velja tudi za obleko in perilo. Pa tudi hrane zavžije delavec manj, kedar je brez posla, ker nima denarja, da bi kupil toliko hrane, kolikor jo njegovo telo potrebuje.

Seveda ima delavec danes toliko svobode, da lahko odpotuje iz New Yorka v Chicago ali katero drugo mesto, ako se je v New Yorku pojavila brezposelnost in če ima toliko cvenka v žepu, da lahko plača vozni listek. Ali tako križarenje za delom je vedno dvomljive vrednosti. Ako se v enem industrielnem središču pojavi brezposelnost v veliki meri, se kmalu razširi na druge industrielne kraje in postane splošna. Delavec, ki išče dela od mesta do mesta, pride dostikrat iz dežja pod kap, ker slučajno lahko pride v mesto, v katerem nima znancev in prijateljev, dela pa tudi ne dobi, da dostikrat ostane brez sredstev na cesti.

V Chicagi je danes nad sto tisoč delavcev brez dela. Tudi od drugod prihajajo poročila, da je tisoče delavcev brez dela, zopet drugod pa delajo le po dva ali tri dni v tednu. Ker je brezposelnost splošna prihaja profesor Henderson, ki predava na univerzi v Chicagi z raznimi nasveti.

Najprvo priporoča, da bi se dečke, ki so prekoračili 14 leto, boljše izobrazilo v rokodelstvu in strožje nadzorovalo, dokler se uče rokodelstva. Ali bi se res omejila brezposelnost, če bi imeli večje število dobro izurjenih delavcev, pri današnjem zakonu o ponudbi in potrebi. Kaj takega bi poslabšalo le položaj vsem inteligentnim delavcem.

Nadalje priporoča posredovalnico za delo. Ali komu naj koristi posredovalnica za delo, ako ni dela.

Potem priporoča, da bi se pogodbe za velika dela tako razvrstila in oddala, da bi skozi vse leto bilo zaposleno veliko število delavcev. O tem bi se dalo še razpravljati, ako bi v vsej industriji ne veljalo načelo profitolovstva.

Tudi prisiljenec je treba po profesorjovem mnenju razdeliti boljše kot do sedaj. Ustanoviti je treba kolonije, farme in tvornice, **v katerih bi brezposlece prisilili delati.**

Z zadnjimi besedami je pa profesor povedal, kaj želi. Pokazal se je kot pravi boržua, ki misli, da so delavci le radi tega tukaj, da skrbijo za udobnosti kapitalistov in njih prijateljev. Ideal profesorja je torej ogromna prisilna delavnica za vse delavce.

Ako prifesor ni znal nič boljšega predlagati za odpravo brezposelnosti, bi bilo vseeno, če bi brezposelnim delavcem priporočal razbijati velike šipe v razložnih oknih, ker bi brezposleci hitro prišli v prisilno delavnico, poleg bi bili pa še steklarji preobloženi z delom.

Govoranca profesorja ni nič druzega, kot izjava, da je današnja družabna organizacija bankrotirala in ne zna in ne more zboljšati delavskega položaja.

Delavcem ne prestaja nič druzega kot organizirati se kot razred in preustrojiti dašanjo gnilo in bankrotirano družabno organizacijo s postavnimi sredstvi. Pomagati si morajo sami, ker jim ne bo nihče prišel na pomoč, da bi jih rešil današnje bede in gorja.

Operacije na srcu,

V dunajskem zdravniškem društvu je pokazal dr. Finsterer mladega moža, ki je zopet pričal o novem triumfu moderne kirugije pri težkih poškodbah srca. Slučaj je bil že vnaprej zategadelj jako kritičen, ker je bil večkrat ranjeni pacient izgubil že mnogo krvi. Ko je prišel k zdravniku, je srčna rana neprenehoma krvavela, zlasti če je ranjenec zakašljal. Žila je bila z mrzlično naglico, ali zelo slabotno, da se je komaj dala otipati. Ranjenca so takoj operirali in pri tem dognali, da je bila rana v srcu globoka tri centimetre in en centimeter široka. Kljub temu je zdravnik rano pogumno zašil, ker ni bilo nobene druge rešitve. Seveda je ranjenec par dni omahoval med življenjem in smrtjo in zlasti žila se ni hotela pomiriti. Vendar pa je v treh tednih že skoro popolnoma okreval, ne da bi se bile pojavile nevarne komplikacije. Obenem je podal dr. Finsterer pregled o dosedanjih uspehih srčnih operacij. Vsega vkup je znanih 225 srčnih operacij in izmed teh se jih je posrečila skoro polovica ter so bolniki ozdraveli. To bi bil presenetljiv vspeh in dr. Finsterer ga sam smatra za pretiranega. Ali čeprav to številko zmanjšamo, vendar pomenijo dosedanje srčne operacije velik napredek za moderno kirurgijo, kajti še pred par leti so smatrali kirurgi srce za mesto človeškega telesa, kamor ne sme poseči kirurgov operacijski nož. Lahko rečemo, da so preje vse rane srca provzročile ranjenčevo smrt. Sicer so znani redki slučaji, da se je zazdravilo ranjeno srce brez zdravnikove pomoči, a to so le izjeme. Žal, da zdravnikovo ozdravljenje otežkoča negotovost, ker ni vedno lahko dognati, ali je srce ranjeno.

* **Državna zbornica** v Mississippi je sprejela zakon, ki prepoveduje pod kaznijo dajati in prejemati napojnino. Na državnike (kot na navzoče) se seveda ne razteza ta zakon.

Ameriške vesti.

* **Pri Lehigh, Okla.** v rudniku štev. 5., ki je lastnina "Western Coal and Mining" družbe, je nastal ogenj. Strupeni plini so zadušili osem rudarjev.

Da ogenj ni zahteval še več človeških žrtev, se je zahvaliti temu, da je bila večina rudarjev pri izhodu, ko je ogenj nastal. Nezgoda se je pripetila opoldne in še le zvečer je bilo mogoče rešilnemu moštvu prodreti v rudnik in pričeti z rešilnim delom.

* **Že zopet** so nas osrečili z novo obtožbo proti trustu, ki bo najbrž končala tako, kot so navadno končale vse enake akcije. Zdaj je na vrsti "National Cash Register" družba v Dayton, O., ki izdeluje avtomatične števne stroje za prejemke. Očitajo ji, da je pokupila vse znane konkurente in s tem odstranila vsako konkurenco. Nadalje je zvršila monopolizacijo te industrije z nečednimi sredstvi: s podkupovanjem vslužbencev, znižanjem kredita za konkurente in drugimi sličnimi sredstvi.

Družba se je pač po načelu druzih trustov poslužila vseh sredstev, ki so dobrodošla za uničenje neljubih konkurentov. In to je po kapitalističnih načelih pravilno, ker gre za profit.

* **Senator** Du Pont iz Delaware je patriotičen gospod. Nihče ne sme dvomiti nad njegovim patriotizmom, ker je gospod senator član one organizacije, ki pospešuje "narodno zavest" med mladeniči in starčki. Senator Du Pont je tudi vodja trusta za smodnik. Po njegovem mnenju sta smodnik in patriotizem nekaj, ki večkrat soglaša.

Kot nalašč se je vprav sedaj zvedelo, da je trust za smodnik večkrat pošteno izkoriščal stric Sama, če je prav v svojem patriotičnem čutstvu dobavljal smodnik za armado na suhem in mornarico. Kongresnik Good iz Iowa je zadnjič z govornice v kongresu povedal, da vlada kupi tri četrtinke smodnika pri trustu za smodnik, ostalega pa sama izdeluje.

Ako stric Sam kupi smodnik pri trustu za smodnik, mora plačati za funt od 60 centov do dolarja in pol; ako pa sam izdeluje smodnik, ga pa stane funt le 43 centov. Vzlic temu pa stric Sam kupuje tri četrtinke smodnika, ki ga potrebuje, pri trustu za smodnik.

Zakaj?

Du Pont je patriotičen gospod, senator in predsednik senatnega komiteja za vojaške zadeve?

* **Zveza** delavskih unij za državo Oregon je izdala svarilo, v katerem svari pred nekaterimi agenti, ki prodajajo zemljišča in se poslužujejo vsakovrstnih reklamnih sredstev, da bi zvabili naselnike v Oregon in jim prodali zemljišča za visoko ceno.

V svojem svarilu navaja unijska zveza, da so naselniki, ki so prišli v državo, kmalu spoznali, da so ogoljufani. Denar je kmalu pošel. Ostali so brez sredstev ter bili prisiljeni beračiti za delo pri javnih parkih. Njih beda je tako ogromna, da je mesto Portland zaključilo v posebni seji popraviti parke, ceste in ulice, da preskrbi tem nesrečnim od gladu napol mrtvim siromakom, ki so sledili sirenskim glasovom agentov z zemljišči, vsaj nekaj zaslužka in jih tako obvaruje počasne smrti vsled gladu.

Nadalje se poroča v svarilu, da so dobra zemljišča že prodana: na prodaj so le slaba zemljišča, ali pa taka, ki ležijo v divjini.

Ravnotako zločinska so naznanila delodajalcev, ki v časnikih na vzhodu oglašajo, da tesarji pri osemurnem delu zaslužijo sedem dolarjev na dan. V resnici je pa plača za tesarje od $2.50 do $4.00 za osem in desetturno delo na dan.

* **Postavni umor** na petih smrtnih kandidatih pred 14 dnevi v Chicagi, je rodil, da je mnogo porotnikov, ki so bili izžrebani za novo obravnavo morilcev, katero vodi sodnik Kersten, izjavilo, da so nasprotniki smrtne kazni. Sodnik jih je radi tega opominjal, da je krivično, ako se državljan hoče odkrižati svojih dolžnosti kot porotnik z izjavo, da je nasprotnik smrtne kazni. Ker je danes še nemogoče videti vsakemu človeku v srce, bo že treba verjeti, da so izjave prihajale iz srca in niso bili prazni izgovori. Mi sploh želimo, da so bile resnične.

Že večkrat je moralo ljudstvo priti k pameti, da je pamet srečala tudi zakonodajalce, da so odpravili zakone, katerih ljudstvo noče in jih ne spoštuje.

* **"Tri City Weekly** Labor Review" v Moline, Ill. je priobčilo naslednjo brzojavko iz Colorado:

"Na zboru "Trades and Labor Assembly" je sodnik O. H. Hilton, ki je bil prvotno angažiran kot zagovornik za brata Mc Namara in je kasneje odstopil, ko je Clarence S. Darrow prevzel vodstvo zagovorništva, izjavil, da John in James Mc Namara nista zvršila dinamitnega napada na poslopje "Los Angeles Times".

Sodnik Hilton je rekel, da je njegova izjava podprta z dokazi, katere je nabral, ko je bil še zagovornik, kakor tudi z informacijami, katere je dobil, ko se je odpovedal zagovorništvu in se vrnil v Denver.

Sodnik Hilton trdi, da je bilo proti bratoma Mc Namara, dasi sta nedolžna, toliko neugodnih okoliščin, da je imel državni pravdnik zelo lahko nalogo. Hilton nadalje trdi, da sta brata Mc Namara iz strahu priznala, da sta kriva, če se nadaljuje obravnava, da bodeta obešena. Hilton pravi, da se je pred obravnavo sešel z Ortie Mc Manigalom in je prepričan, da je govoril resnico, ko je izjavil, da je imenovana izpoved napram detektivu Burnsu napačna."

* **V mestu Milwaukee** so razkrinkali špijonsko štiriperesno deteljico, ki je imela nalog špijonirati med vslužbenci pri cestnoželezniški družbi, ako so pristaši unije in če verjamejo v unijska načela. Špijonski drhali se je posrečilo spraviti več vslužbencev ob kruh in delo. Slednjič je pa tudi te lopove zadela njih osoda, da so morali pobrati šila in kopita ter izginiti iz mesta.

Nečedna banda je bila v službi "Seagrove - Christensen Secret Agency", ki ima svoj glavni stan v Chicagi.

Seveda ni to prvič, da so kapitalisti najeli vohune, da bi vničili strokovno delavsko organizacijo. Ali še nikdar do danes niso tako jasno odkrili špijonstvo v službi kapitalistov kot v Milwaukee. Vsi podjetniki imajo v službi špijone, da vohunijo med delavci. Cestnoželezniška družba v Milwaukee potroši vsako leto lepe tisočake za špijonstvo, katere zaračuni pod obratnimi troški. Delavci pa dobivajo vsled troškov za špijonstvo nižje plače, ker se kapitalisti tako težko ločijo od profita kot Shilock od "svojega" funta mesa.

V razkritju špijonov v Milwaukee se pa zrcali tudi vsa gniloba kapitalističnega sistema. Korumpiran je kapitalizem skozinskoz, kakor tudi vse podružnice njegovega sistema.

* **Ker je poslanec** sesterske republike Columbija v Washingtonu posvaril gospoda Knox-a, državnega tajnika Zdr. držav, da naj nikar na svojem potovanju ne obišče Columbije, je moral za pokoro odložiti svoje poslaniško mesto.

Pri tej kontroverzi je pa prišlo to-le na dan.

Političarji v Columbiji so hoteli zaslužiti lepo svoto denarja, ko so zvedeli, da hočejo Zdr. države zgraditi panamski prekop. Seveda ni bilo to lepo, ali po kapitalističnih načelih pravično, ker so taka načela pri vseh kapitalističnih političarjih v navadi. Ako Zdr. države niso bile pri volji napolniti z zlatom grabežljive roke kolumbijskih političarjev, tedaj bi se morale obrniti do mirovnega razsodišča v Haagu.

Kaj takega po našem dičnem Dorčetu, bivšemu predsedniku še na um ni prišlo. Odločil se je za krajšo in cenejšo pot. V Panami je nastala "revolucija". Dorče je pa spretno preprečil, da ondotna vlada ni zamogla premagati "revolucijo", na kar je vzel v posest svet, ki je bil potreben za gradnjo panamskega prekopa.

Vsa akcija se je nekam tako završila, kot sedaj upad Italije v Tripolitanijo. Bile so le razlike v akciji, v bistvu pa nobene.

Vprav ta afera, ki se je zopet nepričakovano zanesla v javnost, pa dokazuje, koliko so vredne vse govorance o splošnem svetovnem miru, o mirovnih razsodiščih v oficijelnih krogih. Nič! Niti piškavega oreha!

Kdor ima moč osvojuje dežele in podjarmi narode!

* **Multimilionarja** Edward Heinesa, ki je dobro znan vsled Lorrimerove afere, katere smrad je dolgo časa polnil predale vseh ameriških listov, so izključili iz "Union League Club", katerega je bil večletni član in v katerem so člani le milionarji. Njegovo izključitev je provzročila izjava Funka, ki je svojedobno trdil, da ga je hotel Heines pridobiti za podkupovalne namene, da bi bil Lorrimer izvoljen zveznim senatorjem.

Torej že ameriškim milionarjem so javni umazanci odveč, ki navadno kaj radi vzamejo in sprejmejo denar, če prav diši po delavski krvi.

Kedaj bodo delavci v splošnem prišli do tega prepričanja in se otresli umazancev, ki s sladkimi besedami silijo med nje?

* **Roosevelt** je izjavil sedmim guvernerjem, ki so ga prišli prosit, naj zopet kandidira za predsednika, da bo sprejel nominacijo, če mu jo bo ponudila konvencija.

Dorče se sedaj tudi ogreva za splošno glasovanje, iniciativo in odpoklicno pravo za sodnike. Ali koliko je verjeti obljubam Dorčeta, dokazuje njegova zadnja službena doba.

* **V St. Louis, Mo.** v mestu, ki šteje le 700.000 prebivalcev konsumirajo več mesa kot v Chicagi, ki ima nad dva miliona stanovnikov.

Po domače se glasi: Tem večje je mesto, toliko večja je beda. Meso je postalo tudi v Zdr. državah luksus za delavca, istotako kot v Evropi, kjer bivajo siromašni ljudje.

* **V kongresu** je poslanec Victor Berger zahteval preiskavo štrajka prejcev in tkalcev v Lawrence, Mass. Podpiral ga je poslanec Wilson, predsednik komiteja za delo. Berger je z ostrimi besedami bičal brutalni nastop policije, ki je vdrla v železniške vozove in aretirala otroke in štrajkujoče starše, ki so hoteli odposlati svoje otroke drugim delavcem v oskrbo za dobo štrajka. Prizanesel ni županu, mestni gospodi in sodniku, ker so prelomili zvezne zakone in ustavo, oropajoč otroke in njih stariše osebne svobode. V svoji resoluciji je zahteval, da pridejo avtokratje v Lawrence, Mass. na zatožno klop.

Govor in resolucija Bergerja sta napravila na poslance in poslušalce na galeriji zelo globok vtis.

* **Veliki štrajk** pekovskih pomočnikov je provzročil, da so se v tem tednu sešli delegatje pet in sedemdesetih krajevnih podružnic pekovske unije v New Yorku, da vstanovijo zadružno pekarno po ročdelskim sistemu. (Ta sistem je bil opisan v razpravi br. Zakrajška o konsumnih zadrugah v "Glasilu".) Z zadružno pekarno hočejo poceniti kruh, zaeno pa za pekovske pomočnike vstvariti dobro orožje za slučaj štrajka. Izvolili so odbor, sestoječ iz 16 članov, ki bo izdelal načrt za zadružno pekarno. Delnice bodo po pet dolarjev. Dobiček se bo delil po delnicah, vsak delničar bo pa imel le en glas, ne glede koliko delnic lastuje.

Konsumno gibanje v Avstriji.

Avstrijsko konsumno gibanje kaže zadnja leta znamenite napredke. Kamorkoli pogledamo, povsod je deviza: naprej in naprej. V Gradcu je "Splošno konsumno in hranilno društvo" v l. 1911 napredovalo za pol miljona kron pri blagovnem prometu. Člani so se za tretjino pomnožili. Društvo zida veliko, najmodernejše opravljeno pekarijo, koje stavba bo veljala le 400.000 kron. — V Ustju na Labi (na severnem Češke), v Teplicah itd. se konsumna društva razvijajo v gigantska podjetja. Prodajalna za prodajalno se na novo odpira. Zavedno delavstvo neprestano agitira za povečanje svojih konsumov. In Dunaj! Stolno mesto države stoji delavski organizaciji na čelu. Politična organizacija gre od zmage do zmage. Iz nazadnjaškega Dunaja, vstaja rdeče mesto svobode in napredka. Na gospodarskem polju kažejo zavednost dunajskega proletarijata štiri mogočna konsumna društva! Najmlajše med njimi se imenuje "Naprej"! (Vorwärts); načeluje mu državni poslanec Ferdinand Skaret, ki je tudi tajnik nemško-avstrijske socialne demokracije. Konsumno društvo "Vorwärts" je bilo ustanovljeno pred 10 leti. Kako velikanski promet ima to društvo, se presodi lahko iz dejstva, da je za lanski Božič oddalo za 400.000 kron dividende. Dividenda znaša po 4%.

Letno poročilo kons. društva "Vorwärts" za l. 1911 kaže, kaj zmore vneto in zavedno delavstvo storiti, če hoče. Samo hranilnih vlog je bilo konec l. 1911 za 205.-638 več nego jih je bilo l. 1910. Dunajski delavec nosi svoj denar sebi — v svoje konsumno društvo. Koliko bi se n. pr. mogli naši slovenski delavci kakor delavci vseh druzih narodov v Ameriki v tem oziru naučiti? Naraščanje hranilnih vlog je omogočilo društvu, da je 1. decembra 1910. otvorilo veliko prodajalno z manufakturnim blagom in da se otvorita letos še dva. Tudi razvoj lastne klavnice in prekajevalnice, ki je danes v vsakem oziru, vzgledna, ima zahvaliti društvo dejstvu, da nosijo člani prihranke v društvo!

Letno poročilo omenja seve težave, s kojimi se bori vodstvo. Umazana konkurenca branjevcev, ki so prodajali tu pa tam po 10 vin. ceneje nego konsumna prodajalna — v lastno zgubo — nevednost nekaterih članov, ki so se ujeli na take limanice ter "intrigirali" itd. — vse to je ogrenilo marsikako uro vodstvu, ali, kaj je vse to proti visokim ciljem, ki tiče v zadružništvu? Kaj pomaga vsa zloba, vsa grda zavist — če je pa organizacija na pravi poti?!

17. dec. 1911 je imelo konsumno društvo "Vorwärts" svoj občni zbor, ki je odobril poročilo vodstva ter izdal parolo: naprej —naprej — naprej!

Sklenila sta se dva dalekosežna sklepa: 1. ustanovitev stavbene in stanovanjske zadruge za člane konsumnega društva "Vorwärts" in 2. uvedba posmrtnine za člane društva.

Člani naj zbirajo v posebnem hranilnem oddelku denar (krona k kroni), ki jim omogoči polagoma s pomočjo društva sezidati lastno domovanje. — Če delavec — član društva umrje, je vdova v zadregi. Odslej bo dobila družina po smrti vsakega člana konsumnega društva "Vorwärts", ki je bil že eno leto član in je izkupil v konsumu v enem letu blaga za 450 kron, sto kron posmrtnine.

Konsumno društvo 'Vorwärts' napreduje od dne do dne. Glavni agitatorji so delegatje, ki tvorijo pri vsaki prodajalni agitacijski komité, ki dela in dela. V nedeljo 14. jan. t. l. je samo agitacijski komité v Favoritih (pol okraja) pridobil 500 novih članov kons. društvu "Vorwärts".

Tako drugje! Z veseljem se bero poročila o izvršenih in dobljenih bitkah na političnem polju. Srce utripa zavednemu delavcu pri 4. in pol miljonu glasov, ki so jih na slavni dan drž. volitev združili naše soc. dem. kandidati, — to so kandidati delavske stranke v Nemčiji; ali istotako radost provzročajo številke letnih poročil delavskih konsumnih društev. Iz njih izvemo, da je gospodarstvo v delavskih rokah dobro gospodarstvo, da gremo vedno naprej — brez velikega krika, vztrajno, neutrudno.

V Ameriki smo ponosni na marsikaj. Ali v delavski organizaciji, v skrajno do pičice izdelani organizaciji, se pa danes ne moremo meriti z evropejskimi delavci. V tem oziru bo treba proizvesti še mnogo agitatoričnega dela.

Ribiška vas -- lakote umrla.

Že od nekdaj je bila kapitalizmu edina želja, da grmadi dobiček više in više, da izsesava kakor vampir delavcu njega moči, dokler onemoglemu proletarcu ne poidejo moči in se zgrudi — žrtev kapitalistične nenasitnosti. In kadar pa je proletarec oslabel v prezgodnji ostarelosti, kadar kapitalistični dobičkaželjnosti več ne more dajati tistega, kakor je dajal, ko je bil še čvrst in krepak — tedaj ga kapitalistični moloh brez usmiljenja vrže na cesto, da pogine kakor pes brez gospodarja.

Dobiček, dobiček — to je začetek in konec vse kapitalistične vere. Tako solnčnojasna resnica je to kakor dvakrat dve je štiri. Samo da se časi hinavski skriva in si celo nadeva lažnjivo krinko nekakšne — seveda kapitalistične — pravice. Časi pa se pokaže ta resnica v tako jarki luči, da se morajo odpreti zadnjemu slepcu oči pa se zave v dno svoje duše, kak zločinec je kapitalizem. Tak slučaj se je završil visoko gori ob severnem tečaju, na otoku Novaji Zemiji.

Veletrgovec z ribami iz Arhangelska je naselil leta 1909 na Novaji Zemlji ob majhnem zalivu ribiče z njih ženami in otroci, da bi preiskal razne vrste rib v Ledenem morju. Ali arhangelski kapitalist se je brigal za revne ribiče samo toliko, kolikor so mu utegnili biti koristni, drugače pa mu je bila deveta briga, kako bodo živeli v neobljudenem kraju. Deset mesecev so bili ločeni ribiči od sveta; živil jim je priskrbel njih izkoriščevalec tako malo, da **so trpeli strašno lakoto in nazadnje lakote tudi umrli.** Šele čez dolgo časa se je spomnil morilec iz Arhangelska na ribiče pa je poslal do njih parnik, ki pa je našel uboge žrtve že mrtve.

V koči ribiških naseljencev so našli dnevnik, ki nam daje jasno a strašno sliko o proletarski tragediji na ledenem morju. Najprej se je naselila med ribiči vsled nezadostne hrane bolezen, ki je pobrala mnogo naselnikov do tistih, ki so lakote umrli. Dnevnik pripoveduje:

"Brez živil smo, ne vjamemo nič ali samo majhno ribico . . . Zdelo se nam je, da se bliža ladja, a prevarali smo se . . . Strašno je gledati kako umirajo naši otroci lakote. Ihte in nas milo prosijo, naj jim pomagamo, ali kako? . . . Jemo volno naše obleke in upamo na bližnjo rešitev . . . Otroci so vsi mrtvi . . . Pri življenju so samo štiri ribiči in dve ženi . . . Grozovite muke trpimo . . . Dva ribiča sta umrla, ker sta jedla meso mrtvih tovarišev . . . Jaz, Sonov, sem edini še živ in sem čisto slab, čisto slab . . . Že trepečem, moje oči trepečejo in tudi moje roke . . ."

Tu dnevnik preneha. Vas je nudila strašen pogled. Koče so bile prazne in napol razpale; naokolo so bile raztresene kosti mrličev; trije odrasli so objemali svoje otroke.

Vest o pretresujoči proletarski tragediji je prinesla v Petersburg ruska ekspedicija, ki je bila na Novi Zemlji.

* **Svakinja** predsednika Tafta se je spreobrnila. Prišla je do zaključka, da je do sedaj živela v verski zmoti in postala je **katoličanka.**

Ta korak bo njenemu svaku gotovo večalimanj koristil pri nominaciji ali pa v jesenski volilni bitki. Bomo videli

GLASILO
Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izhaja tedenako.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto $1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, $1.00 per year.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

DOPISI.

Barberton, Ohio.

Z velikim veseljem je vzelo dr. "Triglav", štev. 48 na znanje vabilo za udeležitev slavnostnega razvitja društvene zastave društva "Primož Trubar", štev. 126 v Clevelandu, O. Nestrpno so člani pričakovali 18. februarja, da pohitijo na slavnost in izkažejo svojo bratsko solidarnost do bratov v Clevelandu, zaeno pa ž njimi manifestirajo za občen napredek in protestirajo zoper duševno temo, ki je vedno združena tudi z gospodarsko bedo. Ne bom opisoval slavnosti podrobno, ki je imela v prvi vrsti namen proslaviti moža, ki se je vedno boril proti krivicam, katere je trpelo slovensko ljudstvo, in vzpodbuditi nas, da nadaljujemo njegovo delo v njegovem duhu, izpremenjeno le toliko, v kolikor se je današnja zavest dvignila nad spoznanjem one mračnjaške in fevdne dobe, v kateri je živel Primož Trubar. V podrobnosti slavnosti ne tiči pomen dneva, pač ga je pa iskati v mišljenju slovenskega ljudstva, ki je ponovilo obljubo, da se hoče ujemati z mislimi nevstrašenega reformatorja in nadaljevati boj za svobodo in resnico, dokler bodo živeli tlačeni in izsesani ljudje na svetu.

Nestrpno smo torej čakali dneva, da pohitimo v Cleveland. Ali nakrat nas je iznenadila nemila vest, da je umrl naš brat Ivan Vukovič, član društva "Triglav". In društvo je korakalo dne 18. februarja ob dveh popoldne za krsto rajnega brata, mesto da bi se udeležilo slavnosti. Dasi sta tuga in bolest razjedala naše srce, vendar smo bili v duhu navzoči na slavnosti v Clevelandu, kot tisoči drugih Slovencev, ki so razkropljeni po Zdr. državah in organizirani v S N P J, katerih srce utripa kot je utripalo Trubarjevo za osvobojenje ljudske mase iz duševne in gospodarske sužnosti.

Ivan Vukovič je bil rodom Hrvat in splošno poznan med tukajšnimi Slovenci, ker je večinoma stanoval pri Slovencih. Zadnji čas se je preselil k nekemu Madjaru, kjer je imel sobo v najemu, v katero je dal napeljati plin za kurjavo, ki je provzročil, da je postal njegova žrtev.

Rajni je bil vposlen pri "Diamond Rubber Co." v Akron, O. kot nadzornik za izdelke iz gumija. Ko se je dogodila nezgoda, je delal po noči. Prišedši zjutraj z dela, je dopoldne porabil za se po raznih opravkih v mestu. Predno je popoldne legel spat, je zaklenil kot po navadi vrata, za tem je pa prižgal plin v peči in zaspal. Zvečer se je pač čudil lastnik hiše, da Ivan Vukovič ne vstane in gre na delo. Vendar ga pa lastnik ni šel nadlegovat, ker je menil, da je menjal šiht in pojde zjutraj na delo. Ko pa zjutraj ni vstal, je skušal oditi lastnik v sobo, ali našel je zaklenjena vrata. Takoj je slutil, da se je moralo zgoditi nekaj izvanrednega. Šel je po lestvico in jo pristavil k oknu. Komaj je odprl okno, že je spoznal nesrečo. Poklical je zdravnika in načelnika policije. Ulomili so vrata, da so prišli v sobo. Ali po zdravnikovi izjavi je prišla pomoč za štiri ure prepozno.

Ivan Vukovič je bil član društva "Triglav" in uniformiranega slovaškega društva "Milan Hodža". Oba društva sta mu priredila krasen sprevod, katerega so se udeležila tudi druga slovenska in slovanska društva: sv. Martin J S K J, sv. Jožef K S K J, pevsko društvo "Sava", "Mirni Slovenci" S S P Z, "Ljubljana" S D P Z, poljsko uniformirano društvo "Mislec", rusko pravoslavno društvo in poljsko narodno društvo. Pevski zbor "Sava" je zapel dve žalostinki pred hišo žalosti v zadnji pozdrav. Vsem društvom, ki so se udeležila pogrebne slavnosti, pa izrekam v imenu društva Triglav najtoplejšo zahvalo.

Ivan Vukovič nima sorodnikov v Ameriki, pač pa zapušča v stari domovini enega brata.

Pogrebna slavnost, ki se je završila pri izročanju našega rajnega brata Ivana Vukoviča, mora odpreti slehernemu Slovencu v Barbertonu oči, da uvidi, koliko razlika je med človekom, ki je bil v življenju član podporne organizacije, in med onim človekom, ki se je tekom svojega življenja brigal le za se in ni bil član nobenega podpornega društva. Tudi Slovencem, ki zanemarjajo svoje društvene dolžnosti, naj služi ta slavnost za zgled.

Človek, ki zboli in ni član nobenega podpornega društva, če nima denarnih sredstev, je takoj največji siromak, ko ga bolezen vrže na postelj. Po smrti se pa tudi skoraj nihče zanj ne briga, če nima sorodnikov, ali če rojaki ne gredo pobirat od hiše do hiše, za njegov pogreb, da ga ne zagrebejo kot mrtvo žival. Takih slučajev smo imeli že več. In sam se dobro spominjam, da je bilo treba hoditi od hiše do hiše s pokrivalom v roki, da se je nabralo za krsto, voz in grob.

Tudi članom društva "Triglav" izrekam najprisrčnejšo zahvalo za številno udeležbo pri sprevodu rajnega brata Ivana Vukoviča. Storili ste svojo bratsko dolžnost napram svojemu umrlemu bratu, dokazali ste, da razumete gojiti bratstvo. Cenjeni bratje! Tako nastopajte tudi v bodoče. Vedno pokažite, da ne poznate razlik med narodi. Naj bo Slovenec ali Hrvat, vsak mi je rodni brat! To bodi naše načelo, katerega širimo in učimo.

Brata Ivana Vukoviča ni več med nami! Neizprosna smrt je ugasnila luč njegovega življenja. Naravni zakon ne pozna milosti. In kdo ve, kdo mu bo prvi sledil izmed nas v hladni grob?

Zdaj pa še nekaj besed o naši jednoti. Ako vprašamo, kaj je vzrok, da naša jednota tako vrlo napreduje, moramo priznati, da je ta napredek provzročila splošna probuja slovenskega naroda. Naš narod je spal stoletja. Bil je vedno pokoren hlapec tujim in domačim tiranom in izkoriščevalcem. Ali nakrat se je začel probujati in vstajati. To probujenje se vrši čimdalje hitreje in vedno večje mase slovenskega ljudstva prihajajo iz teme k spoznanju in luči resnice. Preporod se vrši tako naglo in hitro, da je danes vsak Slovenec lahko ponosen, da se je rodil kot Slovenec, da je sin naroda, ki stremi za spoznanjem resnice in zavzema še danes častno mesto med drugimi narodi, ki se bojujejo za dosego palme najvišje človeške kulture. Ali mi ne smemo biti le ponosni, da smo Slovenci. Še večji ponos se oživlja v naši duši, ker smo člani (ice) S N P J, ker je naša jednota bila prva, ki je poleg telesnega blagra, pričela skrbeti tudi za duševni blagor svojih članov. Temu stavku ne more ugovarjati noben Slovenec, ki želi svojemu narodu vobče širši duševni razvoj. Naša jednota je prva uvidela, da člani ne potrebujejo le podpore v bolezni in da so udove in sirote po smrti svojcev potrebne le gmotne podpore, marveč, da so potrebni tudi izobrazbe, da je v splošnem treba razširiti njih duševno obzorje, da pridejo do pomnevanja prave kulture in civilizacije. Velike so zasluge delegatov zadnje konvencije v Clevelandu, nepozabno bo ostalo njih delo, ker so spremenili svoje "Glasilo", ki je izhajalo kot mesečnik, ki je prinašal le društvene in jednotine zadeve, v tednik. Ta zaključek je provzročil v zadnjih letih ogromni napredek v naši jednoti. Naša mlada podporna organizacija je danes na prvem mestu po številu društev in na drugem po številu članov. Kar se pa tiče kulturnih in civilizatoričnih idej, katere širi in propagira naša jednota, pa zavzema gotovo prvo mesto med slovenskimi podpornimi oganizacijami. Resnica je, da ima naša jednota več zagrizenih sovražnikov, ki se trudijo, kako bi spodkopali njen ugled v slovenski ameriški javnosti ali ji škodili na kak drugi način. Ali tem bolj se nasprotniki zaletavajo v našo jednoto, tembolj napreduje, se širi in raste. Vse zabavljanje v nekaterih slovenskih listih ne izda nič. Obžalovanja vredno je, da je urednik slov. dnevnika "Gl. Naroda", dovolil zlorabiti predale omenjenega lista za napad na našo jednoto človeku, ki najbrž ni član naše jednote, ker svojega dopisa ni podpisal. "Glasilo" naše jednote je odprto za vsakega člana, ki hoče v dostojni obliki povedati svoje misli, nasvete ali pritožbe, ki nimajo namena osebno žaliti katerega druzega člana. Pravila naše jednote dajejo toliko pravic vsakemu članu, da ni treba nobenemu članu napadati jednote v druzih zasebnih listih. Razumeti je, če delavec ne podpiše svojega imena, ako razkriva neznosno izkoriščanje v podjetju, v katerem dela, ker se mu je bati, da ga delodajalec posadi na cesto. Nerazumljivo pa je, da se kdo zaganja v katerem drugem listu v našo jednoto in ne podpiše svojega imena, če je v njegovih očitkih kaj resnice. Taki očitki brez podpisa v tujih listih nimajo druzega namena kot napadati jednoto brez vzroka in ji škoditi na ugledu. Kdor napada bodisi katerokoli organizacijo v dopisu in ne podpiše svojega imena, je hinavec, ali pa zloben človek, ki bi rad vničil, kar se je zgradilo z velikim trudom.

Naše "Glasilo" do danes še ni napadlo nobene jednote in zveze, pa tudi ne dela nobeni konkurence. Radi tega je želeti, da se tudi drugi listi ne vtikajo v zadeve naše jednote in pustijo našo jednoto v miru. Taki napadi od zunaj ne mojero danes škoditi naši jednoti, pač pa škodijo le onemu, ki jih zvršuje.

Naša jednota napreduje brez najmanjše kričeče reklame. Do danes še nikdo ni videl v našem "Glasilu" slike glavnih uradnikov. Člani S N P J se pač ne brigajo za to, če imajo glavni uradniki brke pod nosom ali so pa brez njih. Nam gre zato, kako glavni uradniki spolnujejo svoje dolžnosti, upravljajo premoženje jednote, če zvršujejo jim dano nalogo, ako so vestni in točni v svojih poslih.

Vsem članom in članicam naše jednote pa kličem ob zaključku svojega dopisa: Na delo z združenimi močmi za prospeh in procvit naše procvitajoče in napredujoče S N P J! Za se pa izjavim še enkrat: Ponosen sem, da sem član te podporne organizacije.

Bratski pozdrav vsem članom in članicam S N P J.

Martin Železnikar, predsednik.

Clinton, Ind.

Huda nezgoda je zadela našega brata Andreja Brisarja, zvestega člana društva "Skala", štev. 50 S N P J. Njegova soproga je imela božjast. Dne 17. februarja je šla med peto in šesto uro po stopnjicah navzgor. Nakrat jo prime opasna bolezen in jo vrže tako nesrečno, da pade na usta, kar je provzročilo, da se je zadušila. Dne 19. februarja smo ji priredili lep pogreb. Bodi ji lahka zemljica v tujini!

Poročil se je Anton Tratnik z gdč. Frančiško Rozino. Na ženitovanju je bilo več Slovencev, ki želijo novoporočencema obilo zadovoljstva v novem stanu.

Uradnike društva "Skala" pa prosim, da ne izostajajo od društvenih sej. Vspešno delo je odvisno le od rednega posečanja društvenih sej.

Pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Viktor Zupančič.

Bessemer, Pa.

Opozarjam vse članice društva "Slovenske Sestre" štev. 167, da se zanesljivo udeležijo prihodnje seje dne desetega marca, ker imamo na dnevnem redu zelo važne točke, katere bo treba rešiti v korist našega društva in jednote. Seja se bo vršila pri bratu Jakobu Serjaku.

Slovenke, ki živite v naši naselbini in okolici, pa še niste članice naše jednote, pristopite k našemu društvu, dokler je še čas. Naša jednota vedno kliče in vabi vse Slovence in Slovenke v Ameriki pod svoje okrilje. Vzpodbuja jih, da se ji pridružijo, in tako skrbe za se v življenju za slučaj bolezni ali nesreče, po smrti pa za svojce — vdove in sirote.

Kot skrbna in revna mati sem tudi jaz članica te jednote. Ali sem zamogla bolje skrbeti za svoje otroke, kakor da sem se pridružila S N P J? Da nisem članica jednote, ne mogla bi po svoji smrti zapustiti nič svojim otrokom. In vsaki materi se lahko pripeti, da umrje, še predno so otroci preskrbljeni. Naša jednota pa v takem slučaju skrbi za vse enako: za siromake in imovite.

Končno apeliram na vse tukajšne brate in sestre: Živimo prijateljsko med seboj! Nikar si ne grenimo življenja z malenkostmi, ker nam že življenje samo prinaša mnogo trpljenja in težav. Bodimo složni in agitirajmo za jednoto!

Sesterski pozdrav vsem članicam in članom S N P J!

Matilda Grubelnik, predsednica.

Carbon Hill, Ill.

Tukajšna slovenska naselbina sestoji iz enajst družin in pet samcev. Slovenskih deklet ni v naselbini, zato je pa tudi minol predpust brez veselic in ženitovanja.

Premogovi rovi so štirje, ki so oddaljeni po eno miljo drug od druzega. Po zimi delamo vsaki dan, ali zaslužek je tako majhen, da ne svetujem rojakom sem hodit za delom.

Premogova plast je debela od dva in pol do tri čevlje. Ponekod je plast še tanjkejša. Tam pa se je treba plaziti po trebuhu in za "lase" vlačiti premog na svitlo.

Govorica se čuje, da nam bodo dali premogarski baroni s prvim aprilom dopust. Seveda je to le govorica. Nekaj pozitivnega se o tem še ne more izreči. Sicer pa menim, da premogarskim baronom ni dobrodošel štrajk rudarjev, kakor tudi ni všeč nam, ki moramo spravljati črni diamant na svitlo.

Tukaj imamo tudi klub. Seveda le za zabavo in veselje, da se lahko oskrbimo s Papstovim pridelkom in preživimo večasi nekaj uric v veselem razgovoru.

Pozdrav vsem Slovencem in Slovenkam v Ameriki!

Val. Fortuna.

Cleveland, Ohio.

Zaključkom redne mesečne seje z dne 10. sept. 1911, je bilo z večina navzočih bratov sklenjeno radi pogrebov umrlih bratov sledeče:

V slučaju smrti brata se mora udeležiti 20 bratov pogreba, proti plačilu $2.00; obratno plača globo $2.00, če se ne udeleži brez tehtnega vzroka. Bratje se obveščajo zapored po certifikatnih št. direktno po dveh, za to odločenih bratih. Slednja sta plačana po $2.00. Umrlemu se kupi svež venec za ceno $7.00. Za vseh 20 pogrebnikov pa sta določeni samo dve kočiji. Društvo stane potemtakem pogreb vsoto $60.00 poleg vsote, katero plača jednota. V pokritje omenjenih stroškov se nabira po 5 ali 10 c v tozadevni fond.

Bratje, ki niso bili navzoči na seji se obvestijo po "Glasilu". Po novem letu smo imeli v kratkem dva smrtna slučaja: izgubili smo namreč brata Val. Modrijana in Ivana Sokliča. Obema smo oskrbeli dostojen pogreb, kakor tudi častno spremstvo. Ker so že nekteri bratje, ki so se udeležili pogreba, vprašali za določeno plačo, omenim tem potom, da se do sedaj še ni pobiralo nikakih prispevkov v to svrho. Šele zaključkom zadnje mesečne seje, z dne 11. februarja t. l. se je odredilo mesečno 5 c poleg rednega asesmenta in to do leta 1913. Asesment za marec je $1.30. Ker je vsakemu članu znano, kako se nerado plačuje prevečkratne naklade, opozarjam brate naj se bolj redno udeležujejo sej, pri katerih se mnogokrat kaj sklene, a težko zvrši. Marsikteri bode že sedaj sprevidel, da se nekako čudno strinja z načeli društva, da si bratje svoje dolžnosti medsebojno tako unijsko plačujejo.

Z bratskim pozdravom.

Ant. Peterlin, tajnik.

Joliet, Ill.

Naznanjam vsem članom društva "Jolietska Zavednost", štev. 115 S N P J, da se udeležijo seje dne desetega marca ob dveh popoldne v dvorani Alojzija Wiseja, preje Zelnikar. Za rešiti imamo mnogo važnih reči; zategadelj opozorim vse brate še enkrat, da se udeležijo seje, da ne bo treba nobenemu plačati 50 c prispevka v društveno blagajno, ki se ne bo udeležil seje brez opravičljivega vzroka.

Naše društvo je imelo veselico dne 30. decembra m. l., ki se je vršila v najlepšem redu in so jo dobro obiskali tudi jolietski Slovenci. Dvorana je bila polna, kar dokazuje, da niso vsi nasprotniki našega društva. Iz Chicage so posetili veselico bratje društva "Francisco Ferrer", štev. 131, člani pevskega zbora "Orel" in jugoslovanskega soc. kluba štev. 1. Vsem, ki so nam pihiteli na pomoč, da smo pokrili troške in je še nekaj ostalo za društveno blagajno, izrekam zahvalo.

Z bratskim pozdravom.

Mike Likovich, tajnik.

Yukon, Pa.

Delamo vsaki dan, ali napravimo pa komaj pol šihta. Skebi se veselijo, da bi kmalu napočil prvi april, da bi bolje zaslužili, če zaštrajkajo zavedni rudarji. V teh izdajalskih dušah se že sedaj oglaša ta radost in veselje, veselijo se dneva, ko jim bo zopet mogoče zahrbtno napasti njih tovariše. Seveda so te vrste ljudje navadno sami pohajkovači, klativitezi, ki prežijo na ugodno priliko, da bi zavednim delavcem potegnili košček kruha iz grla.

Upam, da se nobeden bratov ne usede na limanice kapitalističnih agentom, ki že sedaj hodijo okoli in nabirajo ljudi za slučaj štrajka. "Bosi" so že sedaj pričeli z odslovljenjem delavcev, ker se bojijo, da ne bi omahljivcev pridobili za unijo, kar toliko pomeni kot za štrajk. Vsled zadnjega štrajka izdajajo zdaj kapitalisti letake v vseh jezikih, s katerimi lovijo neumne kaline, da bi jim delali tlako, kedar zavedni delavci odložijo svoje orodje.

Apeliram na vse slovenske delavce, da ne poslušajo teh vabljenkov in ostanejo proč od nas. Letaki nimajo druzega namena kot zvabiti nevedne delavce v naš okraj, da bi spomladi pomagali kapitalistom streti rudarski štrajk. Vsem slovenskim rudarjem pa svetujem, da se pridružijo uniji. Ako smo organizirani in složno nastopimo proti našim izkoriščevalcem, bode nam igračica zmagati — ugnati ošabne kapitaliste v kozji rog.

Vsi rudarji trpimo enako. Vse nas enako opleta bič rudniških baronov. Zategadelj moramo biti tudi složni, kedar gre za naše koristi. Stati moramo rama ob rami, ako hočemo prodreti s svojimi zahtevami, izvojevati za se, za svoje deco, sploh za vse rudarje boljše življenske razmere.

Bratski pozdrav vsem bratom in sestram S N P J.

Član S N P J.

La Salle, Ill.

Pri društvu "Jutranja Zora", štev. 103 S N P J smo zaključile na zadnji seji, da članice, ki še niso plačale en dolar v društveno blagajno za zadnjo veselico, da to zvrše v najkrajši dobi, da ne bo sitnosti na sejah.

Zaključile smo tudi povišati asesment po 25 c za dobo štirih mesecev, da tako opomoremo društveni blagajni. Pravilno je, da se vsaka članica v dobi treh mesecev vsaj enkrat udeleži društvene seje. Katera se ne bo ravnala po tej točki v pravilih, bode morala zopet plačati prispevek v društveno blagajno. Vse članice pa vabim uljudno, da se udeleže prihodnje seje dne desetega marca, ker hočem oddati tajniški posel radi preobilega dela in žalosti, ki mi jo je provzročila smrt mojega soproga. Sestre, udeležite se seje vse, da ne bo kakih neprilik s tajništvom.

Še enkrat pa izrekam vsem članom in članicam naše jednote, ki so spremili mojega rajnega in nepozabnega soproga k zadnjemu počitku, najtoplejšo zahvalo. Zahvaljujem se bratom društva Sokol, štev. 98, društva "Triglav", štev. 2., sestram društva "Jutranja Zora", štev. 102, bratom društva "Lilija", štev. 95 in sestram društva "Vrtnica", štev. 155, članom društva "Mladi Slovenec", v Oglesby, kakor tudi jugoslov. soc. klubu štev. 4 in članom društva "Edinost", ki so se udeležili pogreba, kakor tudi vsem onim, ki so govorili ob odprtem grobu in darovali ali položili vence na krsto.

Sploh izrekam zahvalo vsemu slovenskemu občinstvu za udeležbo pri pogrebu, kakor tudi za venec sodrugov iz Chicage.

Mary Potisek,
žalujoča vdova.

New Duluth, Minn.

Poročali smo že, da smo nameravali vstanoviti novo društvo. To bi se bilo zgodilo, da nam zima ni prekrižala našega načrta. "Minnesota Steel Co." je dala 75. delavcem neprostovoljne počitnice radi hude zime. Čakati bo treba, da se spremeni vreme. Prizadeti so vsi delavci, ki so za novo društvo. Ko smo imeli dne 21. januarja zborovanje, se je večina izrekla, da se vstanovitev društva odloži za toliko časa, da se delavski položaj obrne na boljše, kar upamo, da se zvrši že prihodnji mesec. Zdaj je vposlenih do 700 delavcev. Govorica pa kroži, da bo poleti delalo dva do tri tisoč delavcev. Ako se to uresniči, bo mnogo delavcev dobilo delo tukaj po leti.

Zdaj še ne topijo tukaj rude. Gradijo le ogromne delavnice, katerih bo osem in štirideset. Rudo bodo pričeli topiti še le po dveh ali treh letih. Že zdaj gradijo in delajo tri leta in še toliko let bo treba, da bo zgrajeno vse in bodo pričeli delati s polno paro. Kedar bo ves obrat v tiru, bo dela za deset tisoč delavcev. Sedaj delamo tukaj 10, pa tudi osem ur. Pri "Minnesota Steel Co." delajo vsi po deset ur. Plača za navadnega delavca je od $2.00 do $2.25 na dan. Izučeni delavci zidarji, tesarji itd. zaslužijo od treh do pet dolarjev na dan pri desetурnem delu. Pri "American Bridge Co." delajo le osem ur, plača za navadnega delavca je pa 35 centov na uro. Izučeni delavci dobivajo od 45 do 65 centov na uro. Seveda je delo volj nevarno. Vprav pred 14 dnevi je padel delavec z visočine in obležal mrtev. Kedar se delavske razmere obrnejo na boljše, se bom pa zopet oglasil z dopisom.

Z bratskim pozdravom.

Ant. Brunovič.

Herminie, Pa.

Veliko smo že čitali po knjigah ali časopisih o Sibiriji, ki je pega ruskega carizma. Čitali smo, da imajo zaprte svoje jetnike, ki morajo iti v rove in kopati premog, kovine, ako hočejo dobiti svoj košček kruha za drugi dan. Obenem smo tudi zopet slišali, da drugi jetniki imajo verige na nogah, in morajo tolči kamenje po cesti, da ruski milijonarji ne ostanejo v blatu s svojimi avtomobili in kočijami. Obenem vemo, da je ruska Sibirija še v povojih civilizacije. Resnica je to! Ali kako je pa v Ameriki? —

V Ameriki, ki je znana za najbogatejšo deželo na svetu, pa nimamo Sibirije kot v Rusiji. Tako trdijo ljudje, ki so zaljubljeni v ameriški izkoriščevalni sistem delavcev. Resnica je, da je Amerika najbogatejša dežela, ker ima najbogatejše miljonarje; poleg njih pa tudi največje siromake.

Da so v Ameriki najbogatejši multimilionarji, pa gre hvala delavcem, ki so s svojim umom in delom svojih rok vstvarili čudezne stroje, odkrili naravne zaklade, zgradili palače, sploh vstvarili vse, kar je potrebno za obstoj moderne človeške družbe. Za svoje ogromno delo so pa prejeli beraško napojnino v podobi delavske mezde.

V tej deželi, o kateri trdijo, da je svobodna, v kateri ne vlada duh ruskega carizma, imamo zakone, ki prepovedujejo krasti in vbijati. Vsi ti zakoni so le za siromašne delavce. Ogromno je letos število brezposelnih delavcev. Kapitalisti so vrgli delavce na cesto, ker bi njih delo ne nosilo dobička. Ti brezposelni delavci morajo živeti, ako nočejo iti živi pod zemljo. Ker so brez dela, ne zaslužijo nič. Ker ne zaslužijo nič, nimajo s čim živeti, ker jim zastonj zopet nihče noče kaj delati. In če kateri teh brezposelnih siromakov kaj ukrade, da bi potolažil svoj lačni želodec, ga zapro v ječo, na čelo mu pa vtisnejo pečat hudodelca.

Delavec je bil lahko leta in leta pošten, a prišel je ob delo in bil je nekega dne brez centa v žepu z gladnim želodcem na cesti, in v svojem obupu je posegel po tem, kar mi imenujemo tuje blago, pa je že tudi proglašen za hudodelca.

In kdo je tega kriv? Nihče drugi kot današnji proizvajalni sistem, ki prizna v proizvodnji gospodarje in hlapce — delodajalce in delavce.

Ta sistem je vtelesnen po vsej Ameriki. Nič boljše in nič drugače ni v Greensburgu in okolici. Strašno, bedno je življenje delavca tukaj. V rovih delajo rudarji po dva ali tri dni v tednu. Ako pa delajo po več dni v tednu, tedaj delajo le po pol dne na dan in zaslužijo v takem slučaju komaj dolar na dan. Večinoma so tudi vse one rudarje, ki so vstrajali šestnajst mesecev v štrajku in so zopet dobili delo, zdaj vrgli na cesto, ne zmeneč se, imajo li kaj jesti ali nič. Oni rudarji, ki pa stanujejo v kompanijskih hišah, pa ne smejo niti k svojim sosedom v vas. Komaj stopijo iz hiše, že je za njimi lenuh s puško v roki. Tako zgleda svoboda v Ameriki.

Vsak delavec, ki hoče dobiti delo, mora podpisati pogodbo, da bo delal eno leto. Kdorkoli sprejme ponudbo, dobi en dolar nagrade.

Rad bi vedel, kaj bodo storili z delavcem, ki bi tekom te dobe umrl. Ali ga bodo obesili za strašilo vranam na kompanijskih farmah, na katerih raste koruza, da s strašenjem vran odsluži svojo leto?

No, če kompanija dobi delavca za eden srebrn dolar, da se zaveže tlačaniti ji eno leto, se gotovo ne bo mnogo brigala zanj. V naši okolici imamo rove, v katerih delavci ne zaslužijo več kot pol dolarja na dan. Ako kupijo funt govejega stegnja v kompanijski prodajalni, pa morajo plačati trideset centov zanj. Ostane jim še dvajset centov za obleko, stanovanje in druga živila.

Res fina plača!

Vse delavce širom Amerike pa svarim, da ne hodijo sem iskat dela. Tukaj takoj prvi dan spremene delavca v navadnega sužnja, ako podpiše pogodbo in sprejme eden srebrn dolar.

Piše in govori se o ruski Sibiriji. Sibirijo imamo pri nas. Tudi v sibirskih rudnikih ni človeško dostojanstvo rudarja bolj pogaženo v blato, kot pri nas.

Seveda bo prišel čas, ko pade tudi ta tlaka. Ali če hočemo to doseči, moramo z združenimi močmi na delo, kajti pojedinci ne moremo opraviti nič.

Pozdrav vsem delavcem širom Amerike!

F. K.

Eeveleth, Minn.

Opominjam vse člane društva "Napredek", štev. 69, ki ne prihajajo radi na seje, da se v prihodnje bolj redno udeležujejo mesečnih sej. Redno posečanje sej koristi članom in društvu. Ta opomin je bil moja dolžnost, da ne bo kasneje nepotrebnega zabavljanja, ako bo kdo suspendiran.

Prihodnja seja se bo vršila dne 3. marca v dvorani Maks Stipeticha. Želeti je, da bi vsak član pripeljal na sejo še enega novega kandidata, ker bi se društvo ne imenovalo le "Napredek", ampak zaznamovali bi tudi v resnici napredek.

Še enkrat pozivljem vse brate, da naj nihče ne izostane od prihodnje seje, ker imamo v resnici za rešiti več važnih točk.

Kdorkoli se ne bo udeležil treh sej zapored, bo sam zakrivil, ako bo društvo ravnalo ž njim po pravilih.

Pridite vsi in delajte za procvit S N P J!

Bratski pozdrav vsem zavednim delavcem, posebno pa bratom in sestram S N P J!

Jakob Ambrožich, tajnik.

Marriana, Pa.

Pomladansko solnce nam pošilja zopet svoje tople žarke. Vse je pričelo oživljati kar spi po naravnem zakonu po zimi. V malo dneh bo povsod pričelo kliti novo življenje. Čas prebujenja v naravi je torej prišel.

Kakor je napočila doba prebujenja in vstajenja v naravi, ravno tako bo prišla tudi za delavce. V katerikoli deželo pogledamo danes, povsod zdihujejo milioni delavcev v kapitalistični sužnosti, ker se večina njih še ne zaveda svojih človeških pravic do življenja in ne pozna potov, ki vodijo iz današnjega družabnega močvirja do svobode, enakosti in bratstva.

Letošnjo leto prinaša delavcem v naši državi ugodno priliko, da se lahko osvobode kapitalistične tlake, ako hočejo. Delavci volite v svojo korist in zdrobili bodete suženjske verige in okove. Zgodovina štrajkov nam pripoveduje, da tudi v deželi "svobode" straži vojak vsak korak, vsak gibljej štrajkujočega delavca z nabito puško. Delavec, ki ne spolnuje vojakovega povelja do pičice, pa dobi krogljo iz puške ali samokresa za plačilo. Ako delavec obleži mrtev ali pohabljen oblit s krvjo v cestnem prahu ali blatu, se nihče ne zmeni zanj. Če je delavec mrtev, je dobro zanj . . . Prestal je muke na tem svetu. Ali kaj pa njegova družina? — — — Njegova žena in otroci, ki ostanejo brez doma, brez hranitelja — brez očeta? Kdo bo skrbel za nje? Nihče! Obračati se morajo do usmiljenih src, da ne umrejo lakote.

Zategadelj je in ostane za delavca najboljše orožje volilni listek.

Delavec, tvoja dolžnost pa je, da agitiraš ob vsaki priliki za dobre časnike, ki te učijo, kako rabiti volilni listek, da se otreseš kapitalistične sužnosti in si izvojuješ kar ti gre kot človeku — najvišjemu bitju na zemlji. Ako boš to nalogo vršil, boš tudi kmalu svoboden in nikdo se ne bo drznil teptati tvojega človeškega dostojanstva v blato.

Pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

M. Čebašek.

Naznanje vsem br. krajevnim tajnikom.

Obveščam vse brate tajnike krajevnih društev, da so prošnje za brata Karola Drgana, kateremu je glavni odbor dovolil obrniti se za pomoč do vseh bratov in sester, že v tisku.

Kedar bodo prošnje tiskane, jih bodemo razposlali vsem društvom.

Br. Karolu Drganu je potekla bolniška podpora po pol dolarja dnevno že 12. decembra 1911. Brat je podpore vreden.

Z bratskim pozdravom!

Rochus Godina,
tajnik štev. 65.

Slovencem in Hrvatom v Cle Elum, Wash. naznanjam, da je izproste roke na prodaj edini slovenski salon v mestu, ker se hoče lastnik preseliti. Tu živi mnogo Slovencev, Hrvatov in Poljakov.

Natančna pojasnila daje lastnik

Fritz Verterber, tajnik,
društva "Dobrodošli" štev. 79
S N P J. Cle Elum, Wash.

Slovenska Narodna **Podporna Jednota**

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: Martin Potokar, 1625 S Centre Ave., Chicago
Podpredsednik: Jakob Miklavčič, Lock Box 3, Willock, Pa
Tajnik: Ivan Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago
Telephone Lawndale 4635
Blagajnik: Fr. Korče, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Zapisnikar: Feliks Namors, 1834 Ashland Ave., Chicago.

NADZORNI ODBOR:

Vincenc Cajnkar, 2007 Menard St., St. Louis, Mo.
Frank Černé, 6034 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Lavoslav Zevnik, Neustadt Store, LaSalle, Ill.

POROTNI ODBOR:

John Šarc, box 131, Cumberland, Wyo.
Valentin Stalick, 302 Pilot Butte Av., Rock Springs, Wyo.
Josip Bricelj, box 342, Conemaugh, Pa.

UREDNIK GLASILA:

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1842 S. Ashland Av., Chicago, Ill.

Denar je pošiljati naravnost na blagajnika, pritožbe gledo nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora, preporne zadeve pa na predsednika porotnega odbora Ivana Šarca, vse druge uradne stvari na gl. tajnika

Razprava o rezervnem fondu.

Herminie, Pa.

Dolžnost me veže, da se tudi jaz še enkrat oglasim k razpravi o rezervnem fondu.

Opozarjam vse člane in članice, da niso preveč vročekrvni za povišanje asesmenta, ker to bi bil hud udarec za našo jednoto in za druge en korak naprej. S N P J ima svoj asesment že zadosti visok. Ko se je vršila izvanredna konvencija v Chicagi, na kateri sem bil navzoč, smo zvišali asesment od $1.00 na $1.25 z upanjem, da se zniža do druge konvencije. Sedaj so se pa naši bratje kar na enkrat vneli za novo povišanje. Na kateri podlagi je naša jednota ustanovljena: po kapitalističnem sistemu ali hoče zasledovati socialna načela? Ako hoče ostati pri zadnjem geslu, potem moramo začeti na drug način. Dosedanji dopisi mi niso za drobtinico všeč. Spregovoriti hočem najprve o načrtu br. Zakrajšeka. Ko bi bili člani res voljni in zmožni plačevati tisto povišanje, nastane vprašanje: bodo li delavci voljni obdelavati tisto zemljo za S N P J kot pridni farmerji? Pa še nekaj druzega je. Ko je odšel iz naše naselbine rojak in kupil umetno namočeno farmo je pričelo primanjkovati vode. Družba, ki je imela namakovanje v oskrbi, je izrazila, da nima vode. Rojak je bil prisiljen prodati zopet farmo za polovično ceno. Kje so potem še drugi stroški. Ako bi se prav dobro obneslo, bi imeli težave leta in leta. Bratje, pamet! Stran od tega načrta! Ne nasprotujem, ako jednota pri sedanjem asesmentu mesto da bi hranila denar na bankah, postavi kako podjetje, ki bi prinašalo boljše obresti kot nam jih daje banka.

Torej še par besedi kako napredovati brez povišanja asesmenta. Ne nasprotujem mnogo dopisu br. Smoleta. Ali tudi ne strinjam se ž njim, ker so po načelih naše jednote vsi člani enakopravni. Toraj ne more biti asesment po razredih. Stari ljudje plačujejo še težje kot mladi; pa tudi preveč dela bi bilo za krajevne tajnike. Toraj pomagati si moramo, če nočemo propasti. Na delo, preden nas prehoki ktera druga jednota. Na dan z napakami naše jednote! Vsaka glava ima svojo pamet. Izrazim se kot razumem. Želeti je, da se vse tri napredne zveze zjedinijo pod eno streho, nadalje naj se posmrtnina zniža za polovico, in raje bolniška podpora poviša za par dolarjev na teden. Tako bi bil vsaki bolnik zavarovan dosti visoko za slučaje bolezni z malimi prispevki. Sedaj večina članov plačuje dve do tri jednote. Potem bi bila potreba samo za eno jednoto. Kdor je pa zmožen in rad svojo družino zavaruje za slučaj smrti, to lahko naredi pri takozvanih zavarovalnih družbah. Ta delavska zveza bi morala prejemati vse delavce pod svoje okrilje ne glede na narodnost. Kdor je zmožen slovenskega ali pa angleškega jezika, postane lahko član te zveze. Le seje se morajo voditi v slovenskem jeziku. Če so uradniki zmožni angleščine, raztolmačijo to drugim v angleškem jeziku. To so socialna načela. Dokler ne pridemo na to pot, ne bomo napredovali ne na gospodarskem in ne političnem polju. To je edina pot za našo organizacijo do boljšega razvvoja in boljše izobrazbe. Seveda "Glasilo", in tiskovine bi morale biti tiskane v obeh jezikih. Kar se tiče pravil, je pa čas na konvenciji.

Cenjeni bratje in sestre. Ako se primemo tega dela, bomo tudi obstali in asesment bomo lahko še znižali. O tem sem prepričan. Če pa nasprotujemo takemu delu, pa bomo plačevali asesment po $2.00 preden bo minolo deset let. V to mi lahko pritrdi vsak zaveden rojak, ker se bo naseljevanje omejilo danes ali že jutri. Ko se to zvrši, bodo pričele slabeti naše jednote. Tukaj rojeni Slovenci ne bodo plačevali tako visokih prispevkov S N P Jednoti, ampak se bodo pridružili amerikanskim društvom, katerim bodo plačevali samo 75 c mesečno za 6—7 dolarjev podpore na teden. Seveda te vrste društva ne plačajo več smrtnine kot $100—200. Ali brigajo se mladi ljudje za smrtnino. Tukaj rojeni otroci so zmožni v čitanju in pisanju bolj angleškega jezika kot slovenskega. Slovenska jednota pa danes ravno nasprotno zahteva, dasi se menda danes še nobenemu ne sanja, da bi slovenski jezik postal glavni v tuji deželi. Ravno zato se je nam treba zjediniti in ne delati konkurenco med seboj, v svojem narodu.

Ker je še nekaj mesecev do konvencije, prosim vse brate in sestre, da pazno čitajo vse članke v "Glasilu", ki razmotrivajo vsa vprašanja v korist jednoti. Na konvencijo naj pošljejo zavedne delegate, ne oziraje se na njih premoženje. Želim, da bi se vsi delavci zjedinili v eni organizaciji. Tako tudi najhitreje dosežemo socialno zmago in s tisto bodo naše žene in otroci preskrbljeni po smrti svojih očetov. Družbe bodo morale dajati penzije ženam in otrokom za njih zgubljene očete, naj že bodo zaposleni pri eni ali drugi družbi. Tako je že danes po drugih deželah. Tistih par stotakov, ki nam jih dajejo danes slovenske jednote, kmalu poidejo. Bratje in sestre. Družabni napredek koristi več našim otrokom kot tistih par dolarjev. Da ga dosežemo, je dandanes treba samo vstrajnosti. Vsak ima pravico reči, da je socialist, pa se mu ni treba bati, da pride radi tega na vislice, kot so prišli naši predniki. Oni so nam napravili prosto pot; naša dolžnost je, da mi sedaj pometemo trnje s potov, da bodo naši otroci že lahko hodili po njih.

Kakor se kaže, imamo letos zopet stavko pred vratmi. Slovenci v našem okraju, kar jih je dobilo delo, se dobro organizirajo in podpirajo s prispevki organizacijo U. M. of A. Upamo, da nas letos ne pusti na cedilu na nemilost in milost kompanijam. Zadnje se že bojijo in pričele so odpuščati največ slovenske delavce. Kar je druzih narodov se bolj malo brigajo za organiziranje. Želim, da bi bila boljša zmaga kot jo pričakujemo. Ali prisiljeni smo sprejeti boj, ker se nam tako godi kot v Sibiriji. Tukajšnja "Ocean in Keyston Coal Co." odslovi vsacega delavca, ki kupi kaj pri takem trgovcu, ki je z delavci. In to je svobodna dežela?

Pozdrav vsem bratom in sestram S N P J!

Ant. Sornig.
predsednik dr. "Prostomisleci."

Nottingham, O.

Dolga in ostra je letošnja zima, katera je prinesla mnogo prostega, brezplačnega časa rojakom in tudi članom (icam) naše S N P J. Ob prostem času se mnogo govori o stvareh, ki nimajo sploh velikega pomena. Torej zakaj bi se ne poprijeli prekoristne in že začete stvari, ki bode v veliko pomoč naši jednoti in v korist vsakemu članu (ici) S N P J. Br. Zakrajšek je že pred dolgim časom sprožil misel o rezervnem fondu. Delo, ki ga je storil, je hvalevredno, katero se mora prej ali slej uresničiti na en ali drugi način. Ker pa je le še kratek čas do prihodnje konvencije, je sveta dolžnost vsakega člana, da izrazi svoje mnenje o tej zadevi, da bode konvencija o tej zadevi lahko kaj ukrenila. Čital sem že mnogo člankov o tem. V enem je nekaj dobrega, v drugem nekaj druzega. Če si kupi farmo, ki bi bila dobra in zadosti velika bi stala tudi precejšno svoto: za obdelovanje, potrebne stroje in drugo orodje in živina. Pa tudi za delavce bi bilo treba precejšno svoto vsako leto. Vrhtega naj pa pride še kakšna naravna nezgoda: suša, moča ali mraz in uničen je pridelek celega leta, pa tudi profit je pri kraju. Čital sem članek v "Glasilu", ki ga piše br. Fr. Smolej. On priporoča razredno vplačevanje asesmenta. S tem sistemom bi se tudi strinjal. Če pa pomislimo bolj natančno, bi ta preobrat rodil druge neprilike med člani in jednoto. Za člane od 16 do 28 bi bil asesment približno nizek, poleg so ti člani večinoma samci zdravih in čilih udov. Člani med 28 in 45 letom so pa večino družinski očetje, da to, kar zaslužijo komaj zadostuje za pokritje najpotrebnejših vsakdanjih stroškov, kaj pa še izvišanje asesmenta. Posledica bi bila, da bi starejši člani začeli opuščati jednoto in pristopati k drugim, kjer se manj plača in so enako zavarovani za slučaj bolezni in smrti. In to bi jednoto spravilo v slabo luč, ker bi rojaki, misleči pristopiti k naši jednoti rekli, da jednota je že slaba, ker stari člani odpadajo in pristopajo drugam. Torej k stvari! Moj predlog je sledeči:

Jednota naj bi vstanovila prodajalne jestvin in mesa v krajih, kjer se nahaja več društev in večje število članov v majhnem razdalju prvič za poskušnjo in potem se stvar razširi. V Clevelandu, O. je 8 društev s približno 700 člani. Za nje bi zadostovala ena dobro oskrbljena prodajalna in tudi rečem, da bi dobro vspevala. V Collinwoodu in v Nottinghamu naj bi se vstanovila zopet podružnica clevelandske prodajalne, katera bi služila članom iz Collinwooda in Nottinghama. Po druzih mestih in državah mi niso znane razmere. Torej to pustim drugim bratom v razmotrivanje. Vsakdanja življenska sredstva so neobhodno potrebna in se tudi največ za to izda. Sedaj morajo pa vsi člani dajati le posameznikom dobiček, od katerih člani in jednota nimajo nobenih koristi, ker so druzega naroda ali se pa za jednota malo ali nič ne brigajo. Če pa trgovci, ki na drobno kupujejo lahko izhajajo, bo tudi jednota s toliko člani in ki lahko nakupi vse na debelo, kedar je po ceni. Potem jednota lahko daje blago svojim članom par odstotkov ceneje kakor drugi trgovci. S tem si bode jednota pridobila ugled in prišla v kratkem času do rezervnega fonda, kateri bode vedno rastel, da ne bode treba zvišati asesmenta pač pa znižati. To bi veliko pripomoglo k pridobitvi novih članov. Po mojem mnenju bi moralo to biti urejeno po sistemu jednotinega uradovanja, da je vsak za svoje delo odgovoren. Seveda na posameznosti se jednota ne sme ozirati, ker mora delati za splošno korist članstva in svojo. To je moje mnenje, katero prepuščam vsem bratom in sestram S N P J v razsodbo. Bratje in sestre S N P J, le hitro na dan z razmotrivanjem, da se misel o rezervnem fondu uresniči prej ko mogoče, ki bode v korist jednoti in vsem njenim članom in članicam.

Bratski pozdrav vsem bratom in sestram S N P J!

Vinc. Badalich, tajnik.

Kje bo prihodnja konvencija?

Chicago, Ill.

Strinjam se z zaključkom, katerega so napravili delegatje na zadnji konvenciji, da se vrši prihodnja konvencija v Jolietu, da se ne razveljavi sklep večine delegatov. Nam ni treba napravljati konvencije tam, kjer imamo že močno društvo ali pa v socialističnem mestu. To bi bilo ravno nasprotno, ker ne smemo pustiti društev na cedilu, kjer propadajo. Tam moramo gledati, da se zdramijo. Ako bi bila slučajno vsa društva nasprotna Jolietu, tedaj sploh ne maramo društva v Jolietu. Zategadelj svetujem društvom, ki še niso glasovala za konvencijo, da glasujejo za Joliet in s tem priznajo zaključek zadnje konvencije umestnim.

Akoravno je bilo nekaj dopisov iz društva, katereña sem član, za Joliet in večina za Milwaukee, sem prišel do zaključka, naj se prihodnja konvencija vrši v Jolietu, ker s tem pokažemo bratstvo in enakost med brati in sestrami S N P J. Toliko za sedaj in drugič več o tem!

Bratski pozdrav bratom in sestram S N P J!

Joseph Snoj,
član društva, štev. 131.

Collinwood, Ohio.

Društvo "V Boj", štev. 53, je soglasno glasovalo, da se vrši prihodnja konvencija v Jolietu in se vpošteva sklep četrte konvencije v Clevelandu. Ako bomo složno delali za probujo slovenskega naroda, smo lahko tudi uverjeni, da bomo vspeli. Pojdimo orat trdo ledino in pripravimo polje za setev naše jednote. Ako pa hočemo imeti za konvencijo napredno naselbino, pa pojdimo v Collinwood, v predmestje Clevelanda, ki se razprostira na obeh straneh Lake Shore železnice.

Na prvi strani je društvo "Mir", štev. 142 S N P J, ki dobro napreduje. Vidimo lahko tudi veliko cerkev, v kateri pastiruje rev. Smrekar, ki nima nasprotnikov in kateremu tudi nihče ne more nič očitati.

Ko prekoračimo kakih tristo čevljev dolg most preko Lake Shore železnice, pridemo do delavnic železnice istega imena. V delavnicah se dela sedaj nekako bolj s polnim parom. Temu je kriva huda zima, ki ovira promet na železnici in provzroča, da se poškodujejo železniški vozovi in lokomotive. Tu je vposlenih precejšno število Slovencev, ki živijo v obeh delih Collinwooda. Tudi salonov imamo mnogo. Na tej strani je društvo "V Boj", štev. 53 S N P J, društvo "Tolstoj", štev. 26 S S P Z, jugoslovanski soc. klub, štev. 49 in pevsko društvo "Vrh Planin". Zdaj sta se zopet vstanovila dva društva. Prvo je "Slovenski Sokol", drugo pa društvo "Primorcev". Prvo društvo ima namen vzgojati našo mladino v narodno naprednem duhu. Iz tega se da zaključiti, da smo postali Slovenci napreden narod, ki se zna sam voditi.

Bratski pozdrav!

Dom. Bluemel.

Colorado City, Colo.

Čital sem razne dopise, kje naj se vrši prihodnja konvencija. Moje mnenje je, da naj se vrši v onem mestu, katerega je določila zadnja konvencija. Bil sem enkrat v Jolietu, pa so me vseeno sprejeli dobro, dasi nimam v mestu znancev. Priporočam vsem društvom, da glasujejo za Joliet.

Bratski pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Ant. Fabjančič, štev. 94.

Oglesby, Ill.

Društvo "Vrtnica", štev. 155 je glasovalo, da se vrši prihodnja konvencija v Jolietu. Naše društvo je mlado in šibko, raditega smo tudi mnenja, da je treba pomagati šibkemu društvu, da postane močno. To se pa najbolje zvrši, če se prihodnja konvencija vrši v Jolietu.

Sesterski pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Magdalena Skoporc, tajnica.

Glasovi iz slov. naselbin.

Collinsburg, Pa. Dne 17. t. m. je priredila slovenska godba maškaradno veselico. Večina godcev so člani društva "Slovenska zastava", štev. 64 S N P J. Na maškaradi je bilo obilo smeha, pa tudi vsakovrstne druge zabave.

Gospa štorklja se je vstavila tudi v naši naselbini in prinesla obitelji Math Poverk zdravega sinčka. Ali gospa štorklja še ni bila zadovoljna s tem. Vzravnala je svoje dolge noge in stegnila svoj dolg vrat, iz svojega kljuna je pa izpustila še enega zdravega sinčka obitelji B. Vertačnik.

Math Poverk je član S N P J, B. Vertačnik pa tajnik društva štev. 64.

Najbolj dobre volje je pa g. R. F. Ehler, ki je poročil gdč. Mary Kerliker, hčerko blagajnika društva štev. 64.

Collinsburški poročevalec.

Collinwood, O. Poročil se je br. in član društva "V Boj", štev. 53 S N P J Matija Intihar.

D. B.

Barberton, O. Pazite, kako ravnate z gazolinom! Pavlu Paru je pred nekaj tedni obolela žena. Dne 21. februarja se je Pavel Para vrnil domov, zaman iskajoč dela in ponujajoč svojo delavno moč kapitalistom na prodaj. Ko je vsvtopil, je bila njegova bolna žena v postelji, v sobi pa tudi ni bilo toplo, ker navadno ob tem času brije zunaj mrzla burja. Hotel je zakuriti v sobi. Da čim prej je zaneti ogenj, je polil premog z gazolinom. Komaj je to zvršil, se je na tleči žerjavici takoj vnel gazolin, posoda v njegovih rokah je pa eksplodirala. Siromak je pričel klicati na pomoč. Njegova razumna in bolna žena, je porabivši zadnje sile, planila iz postelje in zavila svojega moža v preproge. S tem urnim, razumnim in pogumnim činom je obvarovala svojega moža gotove smrti, ker je pogasila gorečo obleko. Zdaj je upanje, da okreva, njegova žena je pa v zelo kritičnem položaju, ker je pri rešilnem delu morala vporabiti vse svoje vsled bolezni razjedene življenske sile. Ponesrečeni je član društva sv. Jožefa K S K J, njegova soproga pa članica ženskega društva iste jednote.

V obitelji Frank Merzlikar se je oglasila štorklja in za spomin pustila prvorojenko. Mati, Marija Merzlikar je tajnica društva "Slovenke v boj za narod", njen soprog pa predsednik pevskega zbora "Sava."

"American Sewer Pipe Co." je pričela dne 21. februarja zopet z delom. Svoječasno sem poročal, da je bila primorana vstaviti delo, ker so parni kotli postali nerabni. Ali to je bil le kapitalističen izgovor. Kapitalisti zapro za nekaj časa svoje tvornice, da laglje preštejejo dobiček, ki so ga izželi iz delavcev. Pa naj že bo kakor hoče. Proletariat vstaja, se dviga in se zaveda svojih pravic.

Tukajšni dnevnik "The Akron Press" prinaša z dne 22. februarja vest, da iščejo v Londonu zapadnega ameriškega kravjega pastirja, da gre lovit besnega bika, če slučajno uide svojim gonjačem. Po poročilu je všel gonjačema močan in besen bik, ki sta ga gonila na sejmišče. V svoji besnelosti jo je mahnil po stopnjicah petnadstropne hiše navzgor, dokler ni prišel na streho. Ker so bila vsa prizadevanja zaman, da bi dobili bika s strehe, so ga morali ustreliti. Ali Slovenci ne verjamemo kar takole v take časnikarske race, ker bolj verjamemo pripovedki naših Ribničanov, da je bilo treba bika vleči z vrvjo v zvonik.

Martin Železnikar.

Naznanila in vabila.

Herminie, Pa.

Vse brate društva "Prostomisleci", štev. 87. S N P J, ki so odkaljeni, opozarjam, da plačujejo svoj asesment bolj redno, kot so ga plačevali do sedaj, ker se morajo vsi člani ravnati po pravilih S N P J. Obenem pozivljam pa tudi vse člane, ki bivajo na Herminie, Pa., da pridejo bolj redno k društvenim sejam, ker le na ta način bodemo napredovali v vseh obzirih, kot smo do sedaj, da bodemo vsaj enkrat prišli do svojega cilja, za kar mora delati vsak delavec, posebno pa člani naše jednote.

Pozdrav vsem članom S N P P!

Fr. Kokal, tajnik.

Lowellville, Ohio.

Naznanjam vsem članom društva "Proletarec", štev. 37, da se udeležijo prihodnje seje, ki se bo vršila dne 17. marca pri br. predsedniku, John Ribiču. Ker sem se preselil zavoljo delavskih razmer, bodo tudi volitve za novega blagajnika. Predaleč sem od društvenega sedeža in ne morem zvrševati blagajniškega posla. Na svidenje na seji!

Pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Fr. Merschak, blagajnik.

Newark, O.

Naznanjam vsem članom društva "Javornik", štev. 106 S N P J, da se vrši prihodnja seja na 71 Union St. (Bjucker).

Pridite vsi na sejo.

Bratski pozdrav vsem članom in članicam naše jednote.

Ivan Gabrovšek.

Zmes.

— **Ako imaš v Parizu preveč otrok.** Vsako leto se pojavlja na Francoskem obupna tožba nad znanim sistemom francoskih zakoncev, da hočejo imeti samo dva otroka. Politiki in poslanci se ukvarjajo z neštevilnimi načrti, da bi odpravili to zlo, ki je velika ovira razmnoževanju in torej tudi velikosti in sili francoskega naroda. Razpisati hočejo nagrade za otroke, dovoliti davčno prostost, očetom številnih otrok dati prednost v uradniških službah, toda ah, resničnost je časi vse drugačna in kdor je v Parizu bogato obdarjen z otroškim blagoslovom, lahko doživi čudovito dogodovščino. Tako se je zgodilo tudi vrlemu očetu Hussenu, pridnemu branjevcu s sočivjem, ki je poleg sebe skromno preživljal s svojim poslom ženo in osem otrok. Najstarejši otrok je zdaj star 12 let, najmlajši pa je šele pred kratkim praznoval obletnico svojega rojstva. Toda pariški hišni posestniki so patriotični samo tako dolgo, dokler jim patriotizem ne škodi pri denarnih zadevah; zategadelj z bogatim otroškim blagoslovom obdarjeni branjevec kljub vsem patriotičnim slavospevom na družine z mnoogštevilnim zarodom ni mogel in ni mogel dobiti nikjer stanovanja. Povsod so se ga otresali s hladnokrvno utemeljitvijo, da ga ne marajo v hišo, ker ima preveč otrok. Veliko mesto je Pariz ali nikjer se niso gostoljubno odprla vrata ubogemu branjevcu. V svojem obupu je sklenil branjevec, da si postavi na prostem kočo in prebije v njej mrzlo zimo; prijatelj mu je obljubil pomoč. Za kočo si je izbral vrt na Tijerijah. Navsezgodaj tistega dne, ko se je moral branjevec izseliti iz starega stanovanja, ki mu ga je bil patriotični hišni posestnik odpovedal, se je pomikala proti Tijerijam čudna karavana skozi lepne vrtne nasade. Spredaj so korakali štirje tesarji z ročnim vozom, na katerem so bile deske in podboji; zadaj pa je šla mati z osmimi otroci, ki so se tresli od mraza. Tesarji so takoj pričeli čvrsto delati, ko nenadno privihrajo policaji in preprečijo nadaljno delo. Najpreje so poslali vso premraženo mater z njenimi otroci na policijsko stražnico, da so se ogreli in okrepčali. Mejtem je prispel na stavbišče tudi oče Hussen s pečjo in pohištvom; policijski uradnik pa ga je povabil, naj se začasno nastani v stražnici. Na stražnici je pripovedoval ta branjevec komisarju povest svojega trpljenja. Oglasil pa se je neki posestnik, ki je Hussenu dovolil, da postavi na njegovem zemljišču kočo. Tesarji so zopet pričeli z delom; toda medtem se je nenavadna zadeva razvedela po Parizu in zbudila mnogo pozornosti. Mestni svetnik Galli se zdaj posvetuje s policijskim prefaktom Lepinom o načrtu, ki bi omogočil z otroškim blagoslovom bogato obdarjenim družinam vsaj začasno priskrbeti stanovanje.

* *

— **Lokomotiva — morilka tičev.** Na milijone ljudi prepotuje dannadan velike daljave v naglo brzečih vlakih, a le malokateri se zavedajo, koliko tičev je žrtev hitrice vlakov. Pač vidimo to vselej, ako se vozimo po prostranih ravanih in prerijah severne Amerike, kjer razpada nešteto krilatcev ob tirnicah v prah in pepel. Toda ker vlaki v Evropi sploh ne vozijo tako naglo kakor v Ameriki, mislijo, da "železniški moloh" tičjemu rodu ne prizadeva posebnih žrtev. Vendar temu ni tako. Samo ena brzovlakova lokomotiva pomori na stotine tičev v enem samem mesecu. Ako uvažujemo, da obvisi na ali ob stroju samo majhen odstotek tičev, niti deset odstotkov ne, tedaj si lahko predočimo precejšnje število ubogih žrtev. Nadalje moramo vpoštevati, da poginejo le malokdaj mladiči ali se sploh ne izležejo, ako jim pogineta stara dva, ali čeprav samo eden njiju. Pomisliti pa moramo tudi na veliko število brzovlakov; potem se ni čuditi, da je umolknilo že toliko tičjih koncertov, ki so še pred enim ali dvema desetletjema razveseljavali prijatelje prirode. Čem hitrejše drvi vlak, tem večja nevarnost, da se tiči ne morejo dovolj naglo umakniti in se zaleti lokomotiva vanje v hipu, ko hočejo odleteti; kajti še lastavice in netopirje, umetnike v letalnem loku, prevari hitrica 95 kilometrov na uro. Ako se bliža vlak, tedaj tiče vznemiri šum in ropot ter lete po najkrajši poti na kraj gnezda, pri tem pa pozabijo na vso previdnost in se često zalete naravnost na najsprednejši del stroja in se razbijejo, še v smrtnem skoku krčevito objemajoč s kljunčkom uplenjenega metulja, muho in podobno in nudijo prizor, ki gani in zbuja sočutje. Tudi je umevno, da so godni mladiči, neizkušeni in neizurjeni v letanju, v veliko večjem številu žrtev svojih sovražnikov, med katerimi stoji na prvem mestu lokomotiva, kakor pa njih starejši sorodniki. Največ žrtev štejejo seveda najštevilnejši tičji rodovi, zategadelj stoje na prvem mestu vrabci.

* *

— **Žensko delo v rudniku.** Iz Trbovelj poročajo: Na delavko Jero Kapelj je padel v jami iz višine velik kos premoga in ji zmečkal desno nogo. Prav tako je padel tudi na delavko Marijo Viščkovo težek kamen na desno nogo in jo zlomil. Obedve težko ponesrečeni delavki so odpeljali v rudniško bolnico. Žalostno je, kadar slišimo o moških žrtvah rudniškega kapitala; toda srd stisne človeku srce, kadar zve, da se je vsled nenasitnosti rudniškega kapitala ponesrečila globoko v rudniku slabotna ženska, ki po svoji naravi nikakor ni za tako naporno delo.

* *

— **Umazana kapitalistična konkurenca.** Po kakih umazanih sredstvih včasih seže kapitalistična nenasitnost, priča sodba nemškega državnega sodišča o procesu, ki se je vlekel okolu šest let. L. 1905 je pozval glav. ravn. mednar. družbe za zračne stiskalnice in elekt. dr. v Berlinu delovodjo neke večje nemške ladjedelnice, naj proti nagradi, 50 mark poskrbi, da njegovi delavci ne bodo hoteli delati z nemškimi zračnimi stiskalnicami Pokornyjeve in Wittekinlove družbe za gradnjo strojev. Delovodja naj bi v ta namen natrosil opilke v stroje imenovane družbe in jih s tem napravil nerabne. Berlinska družba je namreč razpečavala ameriške stroje in je hotel s tem nezaslišanim zločinstvom izpodriniti svojo konkurentinjo. Ali delovodja ni imel kapitalistične vesti, pa je ponudbo odločno odklonil. Stvar pa je prodrla v javnost in cela vrsta nemških kapitalističnih družb je javno protestirala proti tej nakani, ki se je celo tem izkoriščevalcem zdela odveč. Ameriško-berlinska družba je tajila in v navidezno opravičenje celo naperila tožbo proti tvrdkam, ki so podpisale protest. Ali ameriškim izkoriščevalcem se ni prav nič mudilo z obravnavo in so jo umetno zavlačevali celih šest let, samo da so lahko govorili svojim naročnikom o neopravičenem očitku. Pred par tedni pa je državno sodišče kot zadnja inštanca s svojo sodbo ugotovilo, da je mednarodna družba za zračne stiskalnice in električne stroje res hotela na gori omenjeni umazani način izpodriniti nemško tvrdko. Krasna je kaptalistična morala!

* *

— **Moč zimskih viharjev.** Po podatkih znanstvenega raziskovanja je zelo verjetno, da je vsaj pri nas gibanje zraka po zimi mnogo silnejše kakor v gorkejšem letnem času. Profesor Rotch, ki je na svoji vremenski opazovalnici na Modrem Griču blizu Bostona prvi uporabil letalnega zmaja za preiskanje višjih zračnih plasti, je tamkaj lepo vrsto let nadaljeval ta opazovanja. Njegova zadnja objava se nanaša na podatke velikega števila merjenj vetrovne hitrosti v raznih višinah. V najspodnejši zračni plasti, od zemeljskih tal do višine 200 metrov ima veter med letom srednjo hitrico približno 7 metrov na sekundo ali 25 kilometrov v uri. Do 1000 metrov naraste približno na 10, do 3500 metrov na 15, do 5500 metrov na 25 in do 9500 metrov na skoro 36 metrov v sekundi. Nazadnje navedena hitrica bi bila približno 129 kilometrov na uro, kakor so jo doslej dosegli na železnicah samo pri poskusnih vožnjah. Ti viharji, ki rastejo vsporedno z višino od zemeljskega površja, pa niso tako enako razdeljeni na poletje in zimo. Blizu zemeljskih tal so razlike razmeroma majhne. V plasti med 200 in 1000 metri je srednja hitrica vetra poleti 7.5 in po zimi 88 metrov na sekundo. Za plast med 1000 in 3000 metri višine se razlika še znatno poveča. In onstran 3000 metrov znaša hitrica viharjev po zimi skoro dvakrat toliko, kakor poleti. Med 5000 in 7000 metri višine razsaja po zimi orkan s povprečno hitrico 43.4 metrov v sekundi.

* *

— **Ljudsko štetje v angleški Indiji.** Lansko leto so imeli v angleški Indiji ljudsko štetje, ki je pokazalo, da je poskočilo v Indiji zadnje desetletje prebivalstvo od 294 do 315 milijonov. Indijci so narastli v tej dobi od 207,147.026 na 217,586,920, torej približno za miljon vsako leto. Število mohamedancev je poskočilo od 62,458.-077 na 66,623.412. Prirastek odpade večinoma na račun Bengala in Asama, kajti v Pendžabu, drugem največjem mohamedanskem središču, je število prebivalstva vsled kuge in mrzlice nazadovalo. K mohamedancem pa moramo prišteti še patanske rodove in dobimo potemtakem skupno število indijskih mohamedancev do 68 miljonov. Na čelu manjših verskih skupin so budisti, ki prebivajo skoro izključno v Birmi in štejejo približno 103 miljonov. Število kristjanov, razcepljenih v mnogo konfesij, je poskočilo izza leta 1901 od 2,923.241 na 3, 876.196.

V POJASNILO.

V Marsikateri naselbini je zadnja izdaja "Glasila" iznenadila čitatelje in čitateljice, ker so nekateri dobili list s klišejem, drugi pa brez klišeja.

Zadnji četrtek je ob dveh popoldne tiskarski stroj zlomil klišej, ko je bila že polovica "Glasila" tiskanega. Ta neljuba nezgoda je bila kriva, da smo si mogli pomagati s sredstvi, ki so bila pri rokah in na razpolago.

Današnja izdaja ima za en stopec gradiva več kot navadno. Prostor je dobrodošel, ker nam ga je itak vedno primanjkovalo.

IVANHOE.

Roman. Spisal Walter Scott
Poslovenil J. Z.

(Nadaljevanje.)

Tudi ta nagovor je naletel kot vsi prejšni na molk. Nakrat so stali pred grajskimi vrati. De Bracy je trikrat zatrobil v rog in strelci so spustili mostič z verig, da so mogli v grad. Jetnike so takoj odvedli v sobo, kjer so jim ponudili majhen prigrizek, katerega se ni nihče drugi dotaknil kot Atelstan. Pa tudi Atelstan se ni mogel najesti do sitega, ker so stražarji izjavili Cedriku in Atelstanu, da ju morajo takoj ločiti od Rovene. Vsak vpor bi bil brezmiseln in sledila sta stražarjem v prostrano sobo, katero so podpirali neobdelani saksonski stebri in je bila podobna nekdanjim starim samostanskim refektorijem.

Gospoci Roveno so najprvo ločili od njenega spremstva. Obnašali so se uljudno, a niso se pa ozirali pri ločitvi na njene želje. Isto so zvršili z Rebeko, dasi je njen oče ponudil večjo svoto denarja, ako mu dovolijo bivati pri nji.

"Ničvredni nevernik", mu je odgovoril neki čuvaj. "Kedar boš videl svojo celico, boš tudi opustil željo, da bi bila tvoja hči pri tebi." Mejtem so pa žida s silo odgnali v nasprotno stran.

Služabnikom so pobrali orožje in jih skrbno preiskali, predno so jih zaprli. Roveni so vzeli zadnjo tolažbo, ker so ji vzeli Elgito.

Soba, v katero so zaprli saksonska glavarja, je bila nekoč velika dvorana v gradu. Cedrik je hodil gorindol, globoko premišljajoč preteklost in sedanjost, mejtem je pa njegov tovariš sedel apatično — ako že ni iskal tolažbe v veri in skušal pozabiti hipno nezgodo. Le redko je odgovarjal na ognjevite in strastne ugovore s strani Cedrika.

"Da", je dejal Cedrik polglasno, "to je dvorana, v kateri je oče prisostvoval banketu Torkvila Volfgangera, ko je prenočeval pogumnega Harodla, ki je šel v boj proti Norvežanom, ki so se združili z vpornikom Tostijem. V tej dvorani je dal Harold odposlancu svojega brata velikodušen odgovor, v katerem mi je moj oče tako navdušeno pripovedoval. Ta dvorana je bila premajhna za saksonske glavarje, ko so predstavili odposlanca Tostija. Sedeli so ob dolgih mizah, krvavo rdeče vino je lesketalo v čašah, ko so pili na zdravje svojemu kralju."

"Upam", je spregovoril Atelstan, katerega so zadnji stavki govora zopet poklicali v življenje, "da ne bodo pozabili na naju in nama pošljejo opoldne prigrizek in malo vina. — Preje smo imeli komaj minuto časa, da smo prelomili dolgi post. Najbolj mi pa ugaja, ako po dolgi ježi takoj prisedem k dobro obloženi mizi."

Cedrik je nadaljeval svojo povest, ne da bi se brigal za pripombo svojega prijatelja.

"Ne da bi se bal temnih pogledov, je odposlanec Tostija neupognen korakal do prestola kralja Haralda.

"Kaj čaka tvojega brata Tostija, ako odloži orožje in prosi za mir?"

"Čaka ga bratska ljubezen," je vskliknil plemeniti Harold. Seveda tudi Nortuberlanska grofina".

"In če Tosti sprejme te pogoje, koliko zemljišča bo pa dobil njegov zvesti zaveznik Hadrada, kralj norveški?"

"Sedem čevljev angleškega zemljišča", je odgovoril Harold. — V slučaju, da je Hadrada velikan, mu bodemo pa dovolili dvanajst palcev več."

V dvorani je zopet zaorilo veselje in napili so, da naj Norvežan kmalu zasede svoje zemljišče.

"Pil bi rad", je posegel vmes Atelstan. "Moj jezik je suh kot goba."

"Po tem dogodku se je odposlanec umaknil poražen", je nadaljeval Cedrik, "ker je uvidel, da njegov govor ne zanima poslušalcev. Za tem se je zvršilo, da so bili stolpi Yorka in krvavi valovi reke Dervent priče groznega boja, v katerem sta poginila norveški kralj in Tosti z deset tisoč hrabrih bojevnikov. Kdo je mislil na slavni dan, da oni veter, ki je provzročil, da so plapolali ponosno v zraku saksonski prapori, že piha v normanska jadra, da pripeljejo njih ladje do sussekšeškega obrežja? — Kdo bi mislil, da Harold že v nekaj dneh ne bo lastoval niti toliko zemljišča v svoje mkraljestvu, kolikor ga je v jezi ponudil norveškemu osvojevalcu? — Kdo bi mislil, da bodete vi plemeniti Atelstan, ki ste potomec iz Haroldove krvi, in da bodem tudi jaz, katerega oče ni bil najslabejši med branitelji saksonske krone, v jetništvu podlega Normana gledala tisto dvorano, v kateri so naši predniki obdržavali ponosno svoje zabave?"

"Res je žalostno", je menil Atelstan, "pa vendar še upam, da se bodo zadovoljili z majhno odkupnino. — V nobenem slučaju, pa naju ne bodo popolnoma sestradali. Vendar pa ne vidim nobenih priprav za kosilo, dasi je poldne že minolo. Plemeniti Cedrik prepričajte se pri oknu, ako solnce že ne kaže poldne."

"Mogoče", je odgovoril Cedrik. "Ali če pogledam pisano okno, mislim na kaj druzega kot na hipno trpljenje. Ljubi prijatelj! Ko so izdelali to okno še naši očetje niso razumeli izdelovati in barvati steklo. — Ponos Volfgangerovega očeta je pozval umetnika iz Normandije, ki je okrasil to dvorano z novim okraskom, ki spreminja blagodejno božjo luč v toliko barv. Oni tujec je prišel ponižen v našo deželo. Pred vsakim služabnikom se je ponižno odkrival in mu skazoval poklone. Ali ko je odhajal je bil ošaben in bogat, pripovedoval je svojim plenželjnim rojakom o našem bogatstvu in naivnosti saksonskih plemičev. — O, neumnost! Posledice je bilo lahko uganiti. Iz teh tujcev smo napravili svoje prijatelje; izposojevali smo si njih umetnike in njih umetnosti, pa zametavali smo prosto življenje naših pogumnih prednikov. Normanske umetnosti so nas pomehkužile, še predno nas je premagalo normansko orožje. Ali ni bilo bolje vživati priprosto hrano v miru in svobodi, kot pa okusne pogače, ki so nas spremenile v hlapce tujih osvojevalcev?"

"V tem trenotku bi smatral najbolj priprosto jed za okusno," je pripomnil Atelstan. "Čudim se plemeniti Cedrik, da se vsega spominjate natančno, kar je že minolo, mejtem ko pozabite na sedanjost — na čas, ob katerem je treba jesti.

"Zgubljeni čas", je zamrmral Cedrik, "ako se o drugem govori kot o njegovem gladu. Duša Hardikanuta je v njem, zategadelj ne pozna druzega kot jesti in piti, pa vedno več zahtevati. Ali ni škoda, da biva v tako krepkem telesu slabotna duša? Pač škoda, da je veliko podjetje — preporod Anglije v takih nepopolnih rokah? Mogoče se obudi v njem boljši duh, boljši čuti, ako se poroči z Roveno."

Zdaj so se odprla vrata in v sobo je stopil višji služabnik z belo palico, ki je naznanjevala njegovo dostojanstvo. Ta človek je svečano stopal pred drugimi služabniki, ki so nesli z jedmi naloženo mizo. Vonj jedil in pogled na nje sta odškodila Atelstana za dolgo čakanje.

Višji služabnik in drugi služabniki so imeli krinke na obrazu in zaviti so bili v dolge plašče.

"Kaj pa pomeni ta maškarada?" je dejal Cedrik. "Ali menite, da ne vemo, čegavi jetniki smo, ko ste nas privedli v grad svojega gospodarja? Povejte Front de Boeufu, da nam ni znan noben drug vzrok, zakaj so nas oropali svobode, kot da hoče obogateti na naš račun. Recite mu, da se pokorimo njegovi roparski želji, kot bi se pokorili vsakemu druzemu roparju. Imenuje naj odkupninsko vsoto, in plačali mu jo bodemo, ako ne presega naših moči."

Višji služabnik ni odgovoril, marveč je sklonil le glavo.

"Povejte Renigaldu Front de Boeufu", je pričel Atelstan, "da ga pozivljem na dvoboj. Osem dni kasneje, ko zadobim svobodo, sem pripravljen boriti se ž njim peš ali pa na konju. — Ako je pravi vitez, bo sprejel mojo ponudbo."

Višji služabnik se je zopet priklonil in zapustil jetnika.

Atelstanov govor, dasi ni imponiral, ker je imel polna usta, je prepričal Cedrika, da se mu zopet vračata pogum in viteštvo, katerega topost ga je malo preje še jezila. Prijel ga je za desnico in jo prijateljsko stisnil. Ali čutil je takoj razočaranje, ko je Atelstan pripomnil, da želi biti daleč proč od kraja, kjer kuhajo juho, v kateri je preveč črešnja, da bi že raditega pozval tucat Front de Boeufov na dvoboj.

Ko je Cedrik sedel pri mizi, je poleg drugih dobrih lastnosti svojih prednikov dokazal, da mu gre v slast, kar so tudi oni radi jedli.

Nakrat je sredi obeda oba iznenadil močan glas iz rogu. Oba sta planila nakrat k oknu, da bi nasičila svojo radovednost. Ali bila sta razočarana, ker je okno tvorilo razgled le na dvorišče, glas je pa prihajal od zunaj, ki je bil vsekakor važen, ker je nakrat v gradu vse oživelo.

Dva in dvajseto poglavje.

Vrnimo se k židu Izaku, katerega so vrgli v podzemeljsko klet, katere tlak je bil zelo vlažen, ker je bil nižje kot grajski jarek. Skozi majhno luknjo v stropu, katere ni mogel doseči jetnik je prihajalo malo svitlobe notri; pa vendar ne toliko, da bi pregnala temo. Ob steni so visele verige in okovi, v slednjih so bile še trohnele kosti, ki so dokazovale, da ni jetnik le na tem mestu umrl, marveč so pustili tudi segniti njegovo truplo.

Na eni strani je bil velik dimnik, v katerega so vstavljale pot železne in zarjavele palice. Ta ječa bi bila še v pogumnejšem človeku kot je bila Izak vzbudila strah in grozo. Ali v nevarnosti se je žid pokazal bolj mirnega, kot je bilo pričakovati od njega. Mogoče je bila duša Izaka vsled vedno ponavljajočih preganjanj, katerim so bili izpostavljeni židje, pripravljena za vsako nasilje, da se ni tresel strahu pred najhujšimi grozodejstvi.

Sploh pa Izak ni bil prvič v takem položaju. Radi tega je upal, da se osvobodi iz krempljev svojih preganjalcev. Ali še boli ga je krepila neupogljiva odločnost, ki je bila, duševno svojstvo židov, ki so rajše prenašali najhujša preganjanja in nasilstva, kakor da bi spolnili zahteve svojih tlačiteljev.

S takim duševnim razpoloženjem je sedel Izak v kotu svoje ječe in bi tvoril s svojimi sklenjenimi rokami, s skuštranimi lasmi in brado, visoko, kučmo za slikarja Rembrandta dobrodošlo študijo v tej svitlobi, ako bi znameniti umetnik živel v oni dobi. Tri ure je sedel žid, ne da bi ganil, ko je čul, da se bližajo koraki.

Nekdo je odrinil zapah, rjavi tečaji na vratih so zaškripali in Renigald Front de Boeuf je v spremstvu dveh saracenskih sužnjev vstopil v ječo.

Front de Boeuf, močan in velik človek, katerega življenje je ginevalo v javnih in privatnih bojih, ki se ni strašil nobenega sredstva, da bi utrdil in razširil svoje fevdno gospodstvo, je imel v soglasju s svojim značajem sirov obraz, ki je govoril, da v njegovi duši divjajo neukrotene strasti. V navadnih okolščinah bi njegove brazgotine na obrazu pomenjale pogum in vzbujale bi spoštovanje in milosrdnost. Ali pri Front de Boeufu so zaceljene rane le pomnoževale divjost njegovega obraza in strah, ki je bil vtelesen v njegovem nastopu.

Grozni plemič je bil oblečen v czek irhast jopič, katerega je že na mnogih mestih strgal in umazal oklep; za pasom je imel bodalce, ki je s svežnjem ključev tvorilo nekakšno ravnotežje.

Zamorca, ki sta ga spremljala, sta odložila svojo dragoceno obleko in prihajala sta le v hlačah in jopiču iz sirovega platna. Rokave sta imela zavihane kot mesarji, kedar gredo v klavnico na delo. Vsakdo je imel v roki zaprto košarico in stala sta molče poleg svojega gospodarja.

Front de Boeuf se je približal židu in ga gledal srepo kot kača, ki gleda malega ptička, kedar ga hoče omamiti s svojim pogledom. In dozdevno je bilo videti, kakor da bi njegovo oko posedovalo nekoliko te čarodejne moči. Žid je sedel z odprtimi ustnicami in topim pogledom, ko je zagledal izraz na obrazu Front de Boeufa, in dozdevno se je pričelo krčiti njegovo telo.

Telo Normana je pa rastlo kot perje orla, ki se ježi, kedar plane na svooj žrtev. Namignil je enemu sužnju, ki se je približal in postavil košarico pred viteza, iz katere je vzel vago in uteže, potem se pa zopet umaknil v kot k svojemu tovarišu.

"Prokleti sin prokletega rodu!" je pričel vitez glasno, "ali vidiš vago?"

"Da," je odgovoril nesrečni žid tiho.

"Navagati boš moral tisoč funtov srebra po pravi angleški meri!"

"Sveti Abraham!" je odgovoril žid. "Ali je že kdo kedaj čul tako zahtevo? — Katero človeško oko je že kedaj videlo tak zaklad?? — In če preiščeš mojo hišo in hiše vseh mojih rojakov, tedaj ne boš v celem Yorku našel tako visoke vsote. — Tisoč funtov v srebru!"

"Z menoj lahko govoriš", je pripomnil Front de Boeuf. "Ako ni srebra, sem zadovoljen z zlatom. Če hočeš dati mesto vsakih šest funtov srebra eno marko zlata, tedaj tvoje telo lahko odrešiš muk!"

"Bodite usmiljeni z menoj plemeniti vitez", je prosil Izak. "Star in siromašen sem, pa tudi brez vsake podpore. Malo časti bi vam prineslo, ako bi zmogli mene — stopiti na vbozega črvička ni junaštvo."

"Star si, stari ljudje so pa tudi čimdalje bolj neumni", je odgovoril vitez, "ki so ti dovolili, da si v oderuštvu osivel in se postaval. Mogoče si tudi slabotnež. Kedaj pa je bil že kateri žid pogumen in močan? — Da si bogat, pa ve vsakdo."

(Nadaljevanje.)

Zahvala:

Društvo Primož Trubar, št. 126 S. N. P. J. Cleveland, O., obhajalo je dne 18. febr. dveletni obstoj, ter objednem razvilo svojo novo zastavo. Ob ti priliki pa smo tudi obhajali 400 letnico rojstva prvega slovenskega reformatorja, katerega ime je društvo izvolilo. Presenečeni smo bili, ko so se tem slavlju odzvala naša društva v tako obilnem številu. Taka vdeležba nam je pač jasen dokaz, da smo se v resnici zavedali, kaj da praznujemo. Zato se zahvaljujemo k prvim vsem bratskim društvom izven Clevelanda. To so:

Iz So. Loraina, O. dr. "Bled", št. 17, ter dr. "Zavedne Slovenke", št. 104. Iz Barbertona, O. dr. "Triglav", št. 48 ter dr. "Slovenke v boj za narod", št. 150 Jednako dr. "Zarja Svobode", št. 93 iz Randal, O. ter Sm. podp. dr. "Sloga" iz West Park, O. Jednako zahvalo pa tudi dr. v Clevelandu, ki so se tako polnoštevilno vdeležila slavljenja, ter vam kličemo: Živeli! V Slogi je moč!

Srčno zahvalo izrekamo dr. "Napredne Slovenke", št. 137, ki so v lepi narodni noši nastopile ter nam bile skrajna pomoč v postrežbi do zadnjega. Lepo se zahvaljujemo kumici, sestri Fany Lavsheto-vi in jednako kumu Fr. Močilnikarju. Zahvala gdč. Jos. Lavshetovi ter A. Grdinatovi, ki ste deklamacije v trenotku razvitja tako mojstersko izvedle.

Izrekamo zahvalo tvrdki Frank Krže Co., ki nam je izdelala zastavo s tako okusno lepim, ročnim delom, kakoršnega še nismo videli.

Ne moremo izreči zahvale kakor bi radi, zato pa kličemo vsem društvom: Delujte tako dalje, v slogi in želi bodemo sad. Veliko nas je in še hočemo povečati naše vrste. 400 letnica proslavve Prim. Trubarja lahko imenujemo: Velika narodna manifestacija. Zato pa hočemo v prihodnji številki "Glasila" S. N. P. J. natančnejše obelodaniti ves program.

Dr. Primož Trubar, štev. 126. S. N. P. J., Cleveland, Ohio.

Škrat.

V dopisu iz Piney Fork z dne 16. februarja naj se glasi, da se je osem kandidatov sramovalo dati se preiskati, ker zdravnik vsakega natančno pregleda.

M. T.

Iz uredništva in upravništva.

Detroit, A. B. Vaš list spada v delokrog gl. tajnika. Zategadelj se obrnite na njega. Pozdrav!

Bear Creek, Mont. J. K. Razumeli ste dotično narobe. Krajevne tajnike le prosimo, da vsaki mesec le za tekoči mesec pošljejo naslove odstoplih, črtanih in izključenih članov. Pozdrav!

Eveleth, Minn. J. A. Vašega dopisa nismo prejeli. Pozdrav!

Denver, Colo. P. G. Prejeli dopisnico. Hvala!

Vsi dopisi, ki so prišli prepozno za to izdajo, pridejo na vrsto prihodnji teden.

RAZPRODAJA! RAZPRODAJA! RAZPRODAJA!

vsakovrstnih zlatnin kakor: ure, verižice, prstane itd., za polovico cene, nekatere reči še manj kakor polovico dobite samo tako dolgo, dokler traja razprodaja.

Pišite po cenik, katerega pošljem zastonj in poštnine prosto

Z. Jakshe, 418 E. 70th St.
New York City, N. Y.

BRATOM SLOVENCOM IN HRVATOM

naznanjam, da imam na prodej veliko zalogo svojega **domačega vina**, ki nadkriljuje v naravni **čistoti in okusu** vsa druga vina. Naročila pod 27 ali 28 galonov se ne sprejmejo.

Belo vino s posodo stane 45c galon.

Rdeče vino s posodo stane 35c galon.

Vozne troške plača naročnik.

Z vsakim naročilom je treba poslati polovico vsote. Ostala vsota sa plača po sprejemu vina.

Za **obilo** naročbo se priporoča posestnik vinogradov

FRANK STEFANICH,
R. R. F., Box 124,
FRESNO, California.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

PODRUŽNICA:

6104 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Pošilja **DENARJE V STARO DOMOVINO** brzo in ceno. V Avstro-Ogrski izplačuje denarne pošiljatve c. kr. poštna hranilnica na Dunaju.

Izdaja **ČEKE ALI DENARNE NAKAZNICE** za dobre, solidne banke; za Slovence na pr. na Kreditno banko v Ljubljani. **MENJA DENARJE** po dnevnem kurzu.

PRODAJA PAROBRODNE IN ŽELEZNIŠKE LISTFE za vsako prekomorsko družbo po izvirnih cenah.

Vsak potnik mora paziti, da pride na pravo številko:

82 Cortlandt St., New York.

Vsa pisma, pošiljatve in nakaznice se imajo glasiti na:

FRANK SAKSER.

Ako želi kak rojak v Zjedinjenih državah ali v stari domovini kaj poizvedeti, naj se obrne name ter mu drage volje dam odgovor.

Vse konzularne in notarske zadeve (civilne in vojaške) prevzema v hitro in uspešno izvršitev.

Ivan Kaker,
220½ Grove St.
MILWAUKEE, WIS.

DR. ADOLF MACH
ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

POZOR! POZOR!

SLOVENCI V BARBERTONU, O.
BRAT DRUSTVA
"TRIGLAV"

priporočam vsem Slovencem svojo novourejeno **BRIVNICO.** Delo izvrstno Postrežba točna. Dva pomočnika vedno razpolago.

Anton Merda, 110 N. 2nd Str.
BARBERTON, O.

J. S. Jabionski
Slovenski fotograf
izdeluje vsa v fotografično stroko spadajoča dela dobro in poceni

6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND, OHIO.

Josip Beres

priporoča svojim rojakom svojo moderno vrejeno

GOSTILNO

Toči sveže Akron pivo. Izvrstne smotke in razni likerji vedno na razpolago.

427 North 2nd St.
BARBETON, O.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

Najpripravnejša in najcenejša parobrodna črta za Slovence in Hrvate.

Regularna vožnja med New-Yorkom, Trstom in Reko.

Brzi poštni in novi parobrodi na dva vijaka:

Martha Washington, Laura, Alice, Argentina in Oceania.

Dne 20. aprila t. l. odpluje brzoparnik **Kaiser Franz Joseph I.** prvič iz New Yorka v Trst.

Druge nove parnike, ki bodo vozili 19 milj na uro, gradijo.—Parniki odplujejo iz New Yorka ob sredih ob 1 popoldan in iz Trsta ob sobotih ob 2 popoldan proti New Yorku.—Vsi parniki imajo brezžični brzojav, električno razsvetjavo in so moderno urejeni.—Hrana je domača.—Mornariji in zdravnik govorijo slovensko in hrvatsko.

Za nadalne informacije, cene in vozne listke obrnite se na naše zastopnike ali pa na:

Phelps Bros. & Co.
Gen'l Agt's, 2 WASHINGTON ST., NEW YORK.

Štiri in osemdeset

tisoč ljudi ima vloge o tej banki. Nekateri živijo v drugih državah, zopet drugi v stari domovini. Pošiljajo nam s pošto svoje prihranke, ker je ena največjih in najvarnejših bank v Ameriki. Z enim dolarjem lahko začnete vlagati in vloga vam bo nosila štiri od sto obresti.

The Cleveland Trust Company
SAVINGS BANK
5 MIL. DOLARJEV

St. Clair office, St. Clair St. cor. E. 40th, CLEVELAND

Za pet dolarjev na leto lahko najamete hranilni predal (box) iz Armorjevega jekla, v katerem so vaši privatni papirji, vrednosti varni pred ognjem, tatovi, vlomilci in drhalskimi napadi. Vabimo Vas, da si ogledate hranilne predale med uradnimi urami.

NAJLEPŠE, najcenejše in najbolj trpežne tiskovine dobijo slavna društva vseh Jednot v unijski slovenski tiskarni. Izdelujemo pisemski papir, kuverte pravila, zdravniške liste, vstopnice in vse druge tiskovine.

SLOVENCI, PODPIRAJTE SLOVENCA!

CLEVELANDSKA AMERIKA
6119 St. Clair Ave., Cleveland, O.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska tvornica za **ZASTAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE, PEČATE** itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa slovenska, hrvatska, češka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovanskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvatski in je član S. N. P. J., odkar se je ustanovila.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

The Lake Shore Banking and Trust Co.

USTANOVLJENA 1890

Assests: nad $3,600.000.00

Hranenje in splošni bančni posli. Posojila na zemljišča in drugo
55. cesta in St. Clair Ave. Huron Road in Prospect Ave.
Superior Ave. in Addison Road.

Pri nas vlaga država Ohio in mesto Cleveland. Plačemo 4 od sto.

Pošiljamo denar v staro domovino hitro in zanesljivo. Ter prodajamo parobrodne listke. Smo zastopniki od vseh glavnih prekmorskih črt.

Želimo Vasega znanstva.

Jno. M. Gundry, preds. Harley B. Gibbs, podpreds. H. W. King, podpreds.
J. Horace Jones, blagajnik. Walter S. Bowler, tajnik in blag.
L. C. Kollie in George F. Schulze, pomozna cashier.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalije, znake kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.

Slovenske cenike pošiljamo zastonj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois